

UNIVERZA V LJUBLJANI EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**UPRAVLJANJE STEČAJNE MASE NA PRIMERU IZBRANEGA
PODJETJA V STEČAJU**

LJUBLJANA, JUNIJ 2012

BARBARA MIKLIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana BARBARA MIKLIČ, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica diplomskega dela z naslovom UPRAVLJANJE STEČAJNE MASE NA PRIMERU IZBRANEGA PODJETJA V STEČAJU, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. MAJO ZAMAN GROFF.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v diplomskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega diplomskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 21. junija 2012

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 FINANČNA KRIZA IN STEČAJI PODJETIJ	2
2 POSEBNOSTI VREDNOTENJA SREDSTEV IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV V PODJETJIH V STEČAJU.....	4
2.1 Zakonska podlaga.....	4
2.2 Posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v začetni bilanci	5
2.3 Posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v času postopka.....	7
2.4 Posebnosti prevrednotenja zaradi okrepitve.....	7
2.5 Posebnosti amortizacije in prevrednotenja zaradi oslabitve	8
3 SESTAVLJANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU.....	8
3.1 Predstavitev izbranega podjetja.....	8
3.2 Sestavljanje računovodskih izkazov do začetka stečaja.....	9
3.3 Sestavljanje računovodskih izkazov ob uvedbi stečaja.....	11
4 OCENA VREDNOSTI PREMOŽENJA V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU.....	13
4.1	Izbor pooblaščenega ocenjevalca 13
4.2 Potek ocenjevanja vrednosti nepremičnin.....	14
4.3 Potek ocenjevanja vrednosti strojev in opreme.....	15
4.4 Priprava poročila pooblaščenega ocenjevalca.....	18
5 ORGANIZIRANJE PROIZVODNJE V STEČAJU	19
6 POSTOPEK PRODAJE PREMOŽENJA V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU	20
6.1 Način, začetek in oblike prodaje premoženja.....	20
6.2 Prodaja premoženja izbranega podjetja v stečaju	22
7 PLAČILA V BREME STEČAJNE MASE.....	25
7.1 Plačilo stroškov stečajnega postopka	25
7.2 Razdelitev posebne razdelitvene mase	27
7.3 Razdelitev splošne razdelitvene mase	29
7.4 Končna razdelitev stečajne mase.....	30
SKLEP.....	32
LITERATURA IN VIRI	33

UVOD

Pozitivno poslovanje in razvoj sta glavna cilja podjetij v tržnem gospodarstvu, vendar razmere v gospodarstvu kažejo, da se mnogo podjetij sooča s številnimi težavami. Plačilna nesposobnost in prezadolženost sta glavna problema, s katerima se podjetja srečujejo pri poslovanju. Podjetje, ki je plačilno nesposobno ali prezadolženo, lahko pripravi program finančnega prestrukturiranja. V tistih podjetjih, ki pri programu finančnega prestrukturiranja niso bila uspešna, pride največkrat do prisilne poravnave, likvidacije, stečaja ali do prodaje.

Za podjetja, ki niso uspešno izvedla programa finančnega prestrukturiranja pri prisilni poravnavi, se mora po zakonu uvesti stečaj. Stečaj pomeni prenehanje poslovanja in ustavitev opravljanja dejavnosti, nato njegovo prodajo oziroma prodajo njegovega celotnega premoženja in na koncu izbris iz ustreznega registra pravnih oziroma fizičnih oseb (Lipovec & Savnik, 1996, str. 9). Predlagajo ga lahko upniki, dolžnik ali pa osebno odgovoren družbenik, stečajni postopek pa vodi stvarno pristojno sodišče.

Stečajni senat pristojnega sodišča imenuje stečajnega upravitelja, ki mora biti ustrezno strokovno usposobljen, pri opravljanju svojega dela pa nepristranski in pošten. Lipovec & Savnik (1996, str. 24) pravita, da ima stečajni upravitelj kot izvršilni organ vse pravice, ki so jih do začetka stečaja imeli organi upravljanja stečajnega dolžnika oziroma njegov lastnik, vodi pa tudi posle stečajnega dolžnika in ga zastopa napram tretjim osebam. Stečajni upravitelj tako v eni osebi združuje funkcije upravljanja, vodenja poslov in zastopanja.

Stečajni upravitelj mora ob uvedbi stečajnega postopka ugotoviti knjigovodsko vrednost in ocenjeno likvidacijsko vrednost premoženja. V ta namen se oblikujeta začetna bilanca stanja do dneva pred začetkom stečajnega postopka ter začetna bilanca stanja, oblikovana na dan začetka stečajnega postopka. Glavna naloga stečajnega upravitelja je oblikovanje stečajne mase in načrta njene razdelitve upnikom. Z dnem začetka stečajnega postopka se oblikuje stečajna masa, ki zajema celotno dolžnikovo premoženje. V stečajnem postopku se sredstva, ki gredo v stečajno maso, unovčijo s prodajo premoženja in z izterjavo terjatev, delničarji in lastniki deležev pa se poplačajo šele potem, ko se poplačajo vsi dolžnikovi upniki.

Stečajni upravitelj se mora dobro seznaniti s poslovanjem družbe pred uvedbo stečaja, spoznati mora tržne razmere, v katerih je podjetje delovalo. Na podlagi teh spoznanj se bo odločil, ali bo dokončal le tekoče posle podjetja v stečaju ali bo nadaljeval proizvodnjo v stečaju po sklepu sodišča. Seveda mora obenem poskrbeti tudi za to, da je stečajna masa čim večja. Praviloma je delujoče podjetje vredno več kot podjetje, ki ne deluje. Pri tem mora biti popolnoma jasno, da mora podjetje v stečaju poslovati z dobičkom, kar stečajni upravitelj preverja in redno mesečno obvešča sodišče.

Namen diplomske naloge je predstaviti posebnosti vrednotenja sredstev in obveznosti do virov sredstev v podjetjih v stečaju in postopek ocene vrednosti premoženja izbranega

podjetja v stečaju, v nadaljevanju pa predstaviti postopek prodaje premoženja izbranega podjetja v stečaju in postopek poplačila upnikov. V diplomski nalogi želim predstaviti vsebinske značilnosti stečajnega postopka, predvsem pa probleme, s katerimi se pooblašчени ocenjevalci vrednosti nepremičnin, strojev in opreme srečujejo pri svojem delu.

Za uresničitev namena diplomske naloge si v nalogi zastavljam dva cilja.

Prvi cilj diplomske naloge je prikazati, kakšni so postopki pri vrednotenju premoženja v podjetjih, nad katerimi je bil uveden stečaj. Za to opravilo stečajni upravitelj najame strokovnjake (pooblašcene ocenjevalce vrednosti nepremičnin, strojev in opreme), ki so za to usposobljeni. Izbor ustreznega ocenjevalca je zelo pomemben, saj mora dobro poznati dejavnost, v kateri je podjetje poslovalo, predvsem v smislu, ali je dejavnost podjetja tržno perspektivna ali ne. Od tega je odvisno tudi, kakšna bo ocenjena vrednost premoženja podjetja v stečaju. Stečajni upravitelj lahko najame tudi več pooblaščenih ocenjevalcev (ocenjevalec vrednosti gozdov, ocenjevalec vrednosti nepremičnin, ocenjevalec vrednosti premičnin, ocenjevalec vrednosti neopredmetenih sredstev, npr. blagovnih znamk – tržno uveljavljena blagovna znamka je lahko več vredna kot pa ostalo premoženje). Drugi cilj diplomske naloge je na praktičnem primeru predstaviti način poplačila upnikom. Pri tem želim predstaviti predvsem postopek poplačila upnikov.

Pri izdelavi diplomske naloge bom uporabila ustrezno strokovno literaturo, veljavno zakonodajo in interno gradivo izbranega podjetja v stečaju, opravila pa bom tudi razgovor s stečajnim upraviteljem. Diplomsko delo se zaključuje s sklepom, v katerem so podane glavne ugotovitve.

1 FINANČNA KRIZA IN STEČAJI PODJETIJ

V tem poglavju bom predstavila število stečajev v Sloveniji in ZDA, omenila največje stečaje, ki so se zgodili v Sloveniji in ZDA, ter predstavila napovedi strokovnjakov glede števila stečajev podjetij v prihodnosti, ki so tudi posledica finančne krize. V Sloveniji čutimo njen vpliv še danes, kaže pa se predvsem v povečanem številu stečajev podjetij.

Leta 2007 se je v ZDA začela največja finančna in gospodarska kriza kot posledica »mehurčka« na trgu nepremičnin. Cene stanovanj so dosegle nevzdržne ravni, vzporedno z rastjo cen na trgu nepremičnin pa se je dogajalo še nenadzorovano listinjenje (Jaklič, 2009, str. 108). Kriza je prizadela večino držav, njen vpliv pa čutimo tudi v Sloveniji, kar se kaže v povečanem številu stečajev podjetij. V preteklosti, natančneje pred letom 1989, na ozemlju Republike Slovenije stečajev podjetij praktično ni bilo. Število stečajev se je pri nas povečalo s sprejetjem zakona o podjetjih in zaradi povečanega poudarka »trgu« pri vodenju, poslovanju in prenehanju organizacij v Sloveniji. Prav zaradi tega je bil v preteklosti problem, da strokovnjakom zaradi pomanjkanja podatkov o stečajih ni uspelo primerjati stečajev po obsegu in vsebini s stečaji v drugih obdobjih pri nas, temveč le drugod po svetu (Žnidaršič - Kranjc, 1993, str. 31). Število stečajev je v Sloveniji začelo rasti po letu 2000, v letih med

2003 in 2005 je doseglo vrhunec, od leta 2009 pa se je njihovo število ponovno povečalo (Križnik, 2011). Po mnenju strokovnjakov naj bi se v Sloveniji s finančno krizo soočali tudi v prihodnje.

V nadaljevanju bom predstavila število prijavljenih stečajev v Sloveniji in v ZDA. Povzetek prijavljenih stečajev v Sloveniji in ZDA v obdobju od leta 2008 do leta 2011 prikazuje Tabela 1.

Tabela 1: Število prijavljenih stečajev v Sloveniji in ZDA v obdobju od leta 2008 do leta 2011

Leto	Število prijavljenih stečajev v ZDA	Število prijavljenih stečajev v Sloveniji
2008	43.544	223
2009	32.368	332
2010	56.282	510
2011	48.497	522
Skupaj	180.691	1.587

Vir: AJPES in Annual Business and Non – business Filings by State (2007 – 2011), 2012.

Kot je razvidno iz Tabele 1, je v ZDA skupno število prijavljenih stečajev v obdobju od leta 2008 do leta 2011 znašalo 180.691, v Sloveniji pa 1.587. V letu 2010 so ZDA zabeležile največje število stečajev, kar 56.282, v Sloveniji pa smo največje število stečajev zabeležili v letu 2011, in sicer 522. Iz podatkov je razvidno, da se v ZDA število prijavljenih stečajev po letu 2010 zmanjšuje, v Sloveniji pa vse od leta 2008 beležimo velik porast števila stečajev. Po napovedih strokovnjakov se bo finančna kriza v Sloveniji nadaljevala tudi v prihodnje, zato se bomo še naprej soočali z visokim porastom števila stečajev.

V letu 2011 so bili uvedeni stečaji v večjih slovenskih gradbenih podjetjih. Med odmevnejšimi so bili SCT, Cestno podjetje Maribor, MTB, Vegrad, Gradis Gradnje Ptuj, Gradbeno podjetje Grosuplje s povezanimi družbami in še nekatera druga gradbena podjetja, mnogim pa stečaj še grozi (npr. Primorje Ajdovščina). Stečaji so bili uvedeni tudi v podjetjih iz drugih panog, med drugim v Tovarni vozil Maribor, pa tudi v več družbah za proizvodnjo pohištva, kot so ajdovsko podjetje Lipa Plus, Pohištvo Brežice, Novoles, Lesna Litija in še vrsta drugih (število stečajev je že preseglo številko iz let 2009 in 2011).

V ZDA so v letu 2011 zabeležili manjše število prijavljenih stečajev, vendar se obenem zavedajo, da je njihovo število še vedno zelo visoko. V ameriškem stečajnem inštitutu so povedali, da so v prvi polovici leta 2011 v ZDA zabeležili prvo znatno zmanjšanje števila stečajev od leta 2007, ko je ZDA prizadela finančna kriza, ki se je izkazala/občutila v visoki brezposelnosti ljudi in insolventnosti (Reyes, 2011). Hkrati opozarjajo tudi, da se insolventnost izjemno hitro povečuje, in svetujejo podjetjem, da lahko ta problem rešijo tako, da dnevno preverjajo plačila obstoječih in novih kupcev ter dobaviteljev (Insolvencies rise sharply, 2005).

Od leta 2008 do leta 2011 so bili v ZDA uvedeni številni stečajni veliki finančni institucij in gospodarskih družb. Med odmevnejšimi so bili Lehman Brothers Holdings Inc, Washington Mutual Inc., IndyMac Bancorp Inc., General Growth Properties Inc., Lyondell Chemical Company, Thornburg Mortgage, Chrysler LLC, CIT, General Motors itd. (22 Largest Bankruptcies in World History, 2010).

Pojav večjega števila stečajev je po eni strani odsev trenutnih gospodarskih razmer in nakopičenih težav v gospodarstvu, po drugi strani pa tudi predpisov, ki urejajo insolvenčne postopke in so na trenutke bolj, na trenutke pa manj strogi do nesolventnih dolžnikov, medtem ko nadzor nad izvajanjem predpisov ne upošteva prakse tistih, ki se poskušajo izogniti stečajem, zato je treba trend stečajev in prisilnih poravnav gledati tudi skozi prizmo zakonodaje. To so leta 2008 sicer temeljito prenovili, vendar ima tako imenovani insolvenčni zakon odtlej že štiri novelacije, posebna delovna skupina pa pripravlja predlog za novo, temeljitejšo spremembo. Alenka Avberšek, izvršna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije za zakonodajo in politike, ki sodeluje pri oblikovanju sprememb na področju insolvenčne zakonodaje, opozarja na veliko prikritih oblik insolventnosti (npr. podjetja se ne držijo zakona, saj stečajnih postopkov ne prijavljajo v rokih, poleg tega pa še z različnimi oblikami odlokov in z nerednim izplačevanjem plač s tem zavlačujejo) in poudarja, da se bo morala slovenska zakonodaja bolj zgledovati po avstrijski (Križnik, 2011).

2 POSEBNOSTI VREDNOTENJA SREDSTEV IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV V PODJETJIH V STEČAJU

V tem poglavju bom predstavila zakonske podlage, posebnosti vrednotenja sredstev in obveznosti do virov sredstev v podjetjih v stečaju. Pri preučevanju zakonske podlage se bom osredotočila na zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS št. 126/2007, 40/2009, 59/2009 in 52/2010) (v nadaljevanju ZFPPIPP) in na slovenski računovodski standard 37 (v nadaljevanju SRS 37), s pomočjo katerega bom lahko podrobneje predstavila tudi posebnosti vrednotenja sredstev in obveznosti do virov sredstev v podjetjih v stečaju.

2.1 Zakonska podlaga

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP) ureja finančno poslovanje pravnih oseb, postopke zaradi insolventnosti nad pravnimi in fizičnimi osebami ter postopke prisilnega prenehanja pravnih oseb (ZFPPIPP, 2010). Zakon je bil sprejet leta 2008, velja pa od 1. 10. 2008. Pred sprejetjem je peta novela ali E-novela. Namen zakona je, da natančneje določa postopek prisilne poravnave in stečaja. Zakon natančneje določa, kdaj pravna oseba, podjetnik ali zasebnik postane trajneje nelikviden. Spremembe prinaša na področju prisilne poravnave (npr. možnost sklenitve zunajsodne poravnave, dolžnik mora ponuditi upnikom najmanj 50-odstotno poplačilo v obdobju, ki ne sme biti daljše od štirih let), spremembe glede imenovanja in nagrad stečajnih upraviteljev, 87. člen ZFPPIPP-D določa, da ima upniški odbor pravico

pregledati poslovne knjige in dokumentacijo, ki jo je prevzel stečajni upravitelj v stečajnem postopku, da upniški odbor lahko upnike na njihovo zahtevo obvešča o stanju stečajne mase in drugo.

V skladu s tem zakonom lahko predlaga stečaj sam dolžnik, njegov osebno odgovoren družbenik, upnik ali Javni jamstveni in preživninski sklad Republike Slovenije, kadar odgovorni ugotovijo, da je zaradi insolventnosti nadaljevanje dolžnikovega poslovanja v nespremenjenem obsegu škodljivo, ker se z njim zmanjšuje dolžnikovo premoženje, s tem pa tudi možnosti za poplačilo upnikov in družbenikov iz ostanka stečajne mase (Novak, 2011, str. 6). Predlagatelj mora na sodišče vplačati predujem, da se insolventni postopek začne, v nasprotnem primeru se zavže.

Namen stečajnega postopka je unovčenje vsega premoženja stečajnega dolžnika in poplačilo upnikov, hkrati pa tudi dokončno prenehanje dolžnikovih pravnih razmerij oziroma dolžnika samega (Novak, 2011, str. 7).

2.2 Posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v začetni bilanci

Slovenski računovodski standard 37 (v nadaljevanju SRS 37) obravnava posebnosti računovodskih rešitev v podjetjih v stečaju ali likvidaciji ter sestavljanje računovodskih izkazov zanje. Ureja pravila sestavljanja začetne bilance stanja podjetja v stečaju ali likvidaciji, vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v času stečajnega ali likvidacijskega postopka, vodenja poslovnih knjig med postopkom, sestavljanja zaključne bilance stanja podjetja v stečaju ali likvidaciji ter shranjevanja dokumentacije po zaključku postopka.

SRS 37 določa različne posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v začetni bilanci, vrednotenje, merjenje in izkazovanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v začetni bilanci, posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v času postopka, posebnosti prevrednotenja zaradi okrepitve in posebnosti amortizacije in prevrednotenja zaradi oslabitve.

Na dan pred začetkom stečajnega postopka mora stečajni upravitelj sestaviti za podjetje v stečaju ali likvidaciji računovodske izkaze, popisati vsa sredstva in obveznosti do njihovih virov ter sestaviti začetno bilanco. Računovodski izkazi so osnova za začetek dela stečajnega upravitelja, hkrati pa tudi osnovna evidenca o stanju sredstev in obveznosti do virov sredstev stečajnega dolžnika, zato je zelo pomembno, da je bilanca stanja izdelana tako, da odraža resnično stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov (Odar, 1997, str. 1017). Hieng (2008, str. 25) pravi, da mora stečajni upravitelj na dan pred začetkom stečajnega postopka sestaviti tudi davčni obračun v skladu z zakonom o davčnem postopku. Stečajni upravitelj mora sestaviti začetno bilanco najkasneje v štirih mesecih od začetka stečajnega postopka, pomembnejše razlike med bilanco stanja, sestavljeno na dan pred začetkom postopka, in začetno bilanco pa pojasniti v prilogi k začetni bilanci. V štirih mesecih po začetku

stečajnega postopka mora pripraviti otvoritveno poročilo, ki vključuje opis stečajne mase, predlog načrta poteka stečajnega postopka (zlasti opis načina in rokov unovčevanja dolžnikovega premoženja) in predlog predračuna sprotnih in občasnih stroškov stečajnega postopka (Hieng, 2008, str. 25), ter pripravljati redna poročila o poteku stečajnega postopka za vsako koledarsko trimesečje (sodišču jih mora predlagati v 30 dneh po koncu obdobja, na katero se nanašajo). V njih mora predstaviti zlasti stanje unovčene mase ob začetku in koncu obdobja, velikost prihodkov od stečajne mase, velikost stroškov stečajnega postopka, podatke o vrednosti stečajne mase, ki še ni unovčena, in morebitne druge za postopek pomembne podatke (Hieng, 2008, str. 25).

Dolgoročna sredstva. Dolgoročna sredstva delimo na neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek (SRS 24). Opredmetena osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe, oprema, osnovna čreda in večletni nasadi) se v začetni bilanci ovrednotijo po ocenjeni likvidacijski vrednosti, medtem ko se opredmetena osnovna sredstva, obremenjena s stranskimi pravicami in pridobljena s finančnim najemom, izkažejo posebej. Neopredmetena sredstva se v začetni bilanci ovrednotijo po ocenjeni likvidacijski vrednosti (SRS 37). V njej se ne morejo izkazati neopredmetena dolgoročna sredstva, ki obsegajo dolgoročne razmejene stroške organiziranja, dolgoročno razmejene stroške razvijanja, naložbe v dobro ime in druge dolgoročno razmejene postavke. Naložbe v koncesije, patente, licence, blagovne znamke in podobne pravice se izkažejo le, če jih je mogoče prodati. Dolgoročne finančne naložbe v posojila, dana drugim podjetjem, ki zapadejo v plačilo v enem letu po dnevu bilance stanja, se v bilanci stanja prenesejo med kratkoročne finančne naložbe. Finančne naložbe v kapital drugih podjetij se ovrednotijo po tržni oziroma čisti iztržljivi vrednosti, dana posojila, depoziti in varščine se ovrednotijo po pogodbeni ali čisti iztržljivi vrednosti. V plačilo nezapadle finančne naložbe, ki se ne obrestujejo, se ovrednotijo po diskontirani vrednosti na dan začetka postopka, finančne naložbe v odkupljene lastne delnice oziroma deleže se ne izkažejo. Terjatve za nevplačani vpisani kapital se izkažejo po pogodbeni vrednosti, finančne naložbe v tujih valutah pa se preračunajo v evre po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan začetka postopka. Dolgoročne terjatve iz poslovanja in financiranja se izkažejo kot kratkoročne terjatve iz poslovanja in financiranja (SRS 37).

Kratkoročna sredstva. Delimo jih na sredstva za prodajo, zaloge, kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve in denarna sredstva (SRS 24). Zaloge surovin in materiala, drobnega inventarja in embalaže, nedokončane proizvodnje, gotovih proizvodov in trgovskega blaga se v začetni bilanci ovrednotijo po čisti iztržljivi vrednosti, razen tistih, ki jih bo podjetje uporabilo pri morebitnem nadaljevanju proizvodnje. Dolgoročne terjatve iz poslovanja in financiranja se izkažejo kot kratkoročne terjatve iz poslovanja in financiranja. Ovrednotijo se po pogodbeni ali čisti iztržljivi vrednosti. V plačilo nezapadle terjatve, ki se ne obrestujejo, se ovrednotijo po diskontirani vrednosti na dan začetka postopka. Terjatve v tujih valutah se preračunajo v evre po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan začetka postopka, terjatve, obremenjene s stranskimi pravicami, in terjatve, ki bodo v času postopka pobotane,

pa se izkažejo posebej. Gotovina v blagajnah ter dobroimetja na računih v bankah in drugih finančnih institucijah se v začetni bilanci izkažejo kot denarna sredstva. Denarna sredstva v tujih valutah se preračunajo v evre po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan začetka postopka. Neiztržljivi kratkoročno odloženi stroški oziroma kratkoročno odloženi odhodki se v začetni bilanci ne izkažejo. Vrednotnice in drugi iztržljivi kratkoročno odloženi stroški oziroma kratkoročno odloženi odhodki se vrednotijo po čisti iztržljivi vrednosti na dan začetka postopka (SRS 37).

Obveznosti do virov sredstev. Delimo jih na kapital, rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve, dolgoročne obveznosti, kratkoročne obveznosti in kratkoročne pasivne časovne razmejitve (SRS 24). Dolgoročne rezervacije iz dolgoročno odloženih prihodkov in vnaprej vračunanih stroškov ter iz dotacij, prejetih za osnovna sredstva, se v začetni bilanci ne izkažejo. Dolgoročne obveznosti iz financiranja in iz poslovanja se izkažejo kot kratkoročne obveznosti iz financiranja in iz poslovanja. Ločeno se izkažejo obveznosti do navadnih, ločitvenih in izločitvenih upnikov ter obveznosti do upnikov, ki bodo v času postopka pobotane. Prijavljene terjatve upnikov, ki so prerekanе, se izkažejo posebej. Obveznosti se izkažejo v zneskih, ki so usklajeni z zneski prijavljenih terjatev upnikov. Obveznosti, ki do sestavitve začetne bilance še niso usklajene s prijavljenimi terjatvami upnikov, se izkažejo v vrednostih, ki jih oceni stečajni upravitelj. Obveznosti do upnikov, ki svojih terjatev ne prijavijo pravočasno, se ne izkažejo. Obveznosti v tujih valutah se preračunajo v evre po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan začetka postopka. V plačilo nezapadle obveznosti iz financiranja in poslovanja, ki se ne obrestujejo, se ovrednotijo po diskontirani vrednosti (SRS 37).

2.3 Posebnosti vrednotenja in merjenja računovodskih postavk v času postopka

Med stečajnim postopkom vodi stečajni upravitelj poslovne knjige in sestavlja računovodske izkaze ob upoštevanju SRS 37 in temeljnih slovenskih računovodskih standardov. Obveznosti za obresti od obveznosti iz financiranja in poslovanja, ki so izkazane v začetni bilanci stanja, in v plačilo nezapadle obveznosti iz financiranja, ki se ne obrestujejo in so bile v začetni bilanci ovrednotene po diskontirani vrednosti, se vrednotijo v skladu z zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (SRS 37).

2.4 Posebnosti prevrednotenja zaradi okrepitve

Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena dolgoročna sredstva, zaloge ter kapitalske naložbe v gospodarske družbe in druge pravne osebe se zaradi spremembe kupne moči domače valute v času postopka ne prevrednotijo zaradi okrepitve. Kadar se med postopkom proizvodnja nadaljuje, lahko sodišče (sodnik) na predlog stečajnega upravitelja določi, da se opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva ter zaloge, ki sodelujejo v proizvodnem procesu, prevrednotijo zaradi okrepitve. Učinek prevrednotenja zaradi okrepitve teh sredstev

je posebni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je sestavni del obveznosti do lastnikov (SRS 37).

2.5 Posebnosti amortizacije in prevrednotenja zaradi oslabitve

Med postopkom se opredmetena osnovna sredstva ne prevrednotijo zaradi oslabitve, prav tako se v času postopka praviloma ne obračunava amortizacija. Kadar se med postopkom proizvodnja nadaljuje (formiranje prodajnih jeder), lahko sodišče (sodnik) na predlog stečajnega upravitelja odloči, da se opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva, ki sodelujejo v proizvodjalnem procesu, amortizirajo ter prevrednotijo zaradi oslabitve (SRS 37).

3 SESTAVLJANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU

Predstavila bom računovodske izkaze do začetka stečaja in računovodske izkaze ob uvedbi stečaja za izbrano podjetje v stečaju, se pri analiziranju računovodskih izkazov osredotočila tudi na popolnost in verodostojnost celotne dokumentacije za sestavljanje računovodskih izkazov in poudarila, na katere postavke mora biti stečajni upravitelj pri sestavljanju računovodskih izkazov še posebno pozoren. Iz teh izkazov je razvidna uspešnost oziroma neuspešnost poslovanja izbranega podjetja v stečaju v zadnjem letu poslovanja pred uvedbo stečaja. Predstavila bom tudi podjetje X in projekcijo poslovnega izida za proizvodnjo, ki jo je pripravil stečajni upravitelj za izbrano podjetje v stečaju. Projekcija poslovnega izida je potrebna zaradi ekonomske upravičenosti (prihodki iz proizvodnje morajo biti večji od stroškov – pomembno je, da se ustvari dobiček). Doseženi dobiček je vir povečanja stečajne mase. Tekstilno podjetje X sem izbrala, ker je bilo v času obratovanja eno izmed večjih podjetij, organizirano kot delniška družba in z vsemi značilnostmi industrijsko-tekstilnega podjetja.

3.1 Predstavitev izbranega podjetja

Začetki tekstilnega podjetja X segajo v leto 1842. Njegov ustanovitelj je prihajal iz Trsta, tedaj največjega mesta na Slovenskem in največjega pristanišča v državi, kjer se je kopičil finančni kapital. Nastanek in razvoj tekstilnega podjetja X je bil povezan z ugodno geografsko lego, saj je ležal ob že takrat najvažnejši prometni poti skozi slovenski in evropski prostor. Glavni razlog je bila tekoča voda potoka, ki pozimi ne zamrzne, poleti pa ne usahne, saj so pri proizvodnji včasih uporabljali stroje, gnane na vodno turbino, kasneje pa že parne stroje. Vsi stroji so v preteklosti za svoje delovanje potrebovali veliko vode, ta je bila nepogrešljiva pri hlajenju, prenašanju toplote, izdelovanju pare, pri vseh tehnoloških postopkih v plemenitilnici in še marsikje. Januarja 2002 je imelo tekstilno podjetje X 565 zaposlenih in 13 dejavnih obratov, ki so bili razdeljeni v poslovno-proizvodna programa tkanin in pletenin. Glavne dejavnosti tekstilnega podjetja X so bile tkanine, nogavice, konfekcija in maloprodaja. Začetki nogavičarske dejavnosti v tekstilnem podjetju X segajo v leto 1970, ker je bilo veliko

povpraševanja s tujih trgov in presežek ljudi na programu proizvodnje tkanin zaradi modernizacije tkalnice. Povpraševanje po nogavicah pa je raslo tudi na domačem trgu. S celotno proizvodnjo so bili usmerjeni v izdelavo nogavic višjega cenovnega razreda, nikakor pa ne v množični nižji kakovostni razred. Do leta 2002 je tekstilno podjetje X obratovalo že 160 let.

V prvem polletju leta 2003 so se v tekstilnem podjetju X še dodatno poslabšali pogoji poslovanja. Neugodna je bila recesija v državah uvoznicah tekstilnih izdelkov izbranega podjetja X, kar se je kazalo v pomanjkanju naročil, njihovem kasnejšem pridobivanju in tudi pritiskih na cene. Statistični podatki v državah EU so pokazali zmanjšan obseg izdatkov, med drugim tudi za tekstilne izdelke. Glede na to, da je bilo tekstilno podjetje X pretežni izvoznik, je na poslabšanje poslovanja vplival tudi neugoden tečaj tolarja. Ob veliki konkurenci na vseh trgih je tudi gibanje tečaja tolarja povzročilo občuten odliv sredstev in slabilo konkurenčno sposobnost. Države EU so povečevale uvoz tekstilij in oblačil iz držav, kjer so bili stroški dela bistveno nižji kot v tekstilnem podjetju X. Prav stroški dela pa so v izbranem podjetju X predstavljali pomemben delež. Zaradi vse večje konkurence proizvajalcev tekstilnih izdelkov iz neevropskih držav (npr. azijske države) v tekstilnem podjetju X s prodajno ceno niso pokrivali niti vseh stroškov poslovanja, kar je povečevalo tekočo izgubo. Zaradi tega tekstilno podjetje X ni moglo več vlagati v prepotreben razvoj, pravočasno poravnati tekočih obveznosti, kar je povzročilo nelikvidnost podjetja. V tekstilnem podjetju X so najprej uvedli prisilno poravnavo, ki pa ni bila uspešna, zato je bil novembra leta 2004 uveden stečaj.

3.2 Sestavljanje računovodskih izkazov do začetka stečaja

Stečajni upravitelj mora voditi poslovne knjige in sestavljati računovodske izkaze stečajnega dolžnika v skladu z računovodskimi rešitvami za podjetja v stečaju, ki jih določajo slovenski računovodski standardi. Pri sestavljanju računovodskih izkazov do začetka stečaja je stečajni upravitelj pozoren predvsem na terjatve, ali so kvalitetne, kakšno je stanje naložb, nepremičnin, kako je s hipotekami, lizingom itd. Prav tako mora sestavljati in predlagati davčnemu organu obračune davka za obdobje po začetku stečajnega postopka z vsebino in v rokih, ki jih določata zakon, ki ureja davčni postopek, in zakon, ki ureja obdavčenje. Stečajni upravitelj mora sestaviti in predložiti davčnemu organu obračun davka od dobička pravnih oseb na dan pred začetkom stečajnega postopka, ki zajema obdobje od 1. 1. do datuma uvedbe stečaja. Podjetje, nad katerim je uveden stečajni postopek, praviloma izkazuje izgubo (negativno razliko med prihodki in odhodki), tako da davčne osnove ni. V obračunu je izkazana davčna izguba. V obračunu – dodatni podatki so običajno izkazane še druge postavke, kot npr. zamudne obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov, denarne kazni in drugi stroški (reprezentančni stroški v višini 30 % ter stroški upravnega in nadzornega odbora). Za pravilnost obračuna davka je odgovoren stečajni upravitelj (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2004).

Podatki za izbrano podjetje v stečaju se nanašajo na obdobje od 1. januarja 2004 do uvedbe stečajnega postopka 15. novembra 2004 (Priloga 1). Podatke sem preračunala iz tolarjev v

evre in pri tem uporabila dva tečaja, ki sta bila uporabljena. Za sestavljanje računovodskih izkazov pred uvedbo stečaja sem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 239,7825 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije, s tečajne liste št. 222 z dne 13. novembra 2004, za sestavljanje računovodskih izkazov ob uvedbi stečaja pa sem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 240,00 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije za mesec januar/februar 2005. Skupni prihodki so znašali 2.016.056 EUR, skupni odhodki pa 4.960.383 EUR, kar pomeni, da je negativna razlika znašala 2.944.327 EUR. Iz podatkov je razvidno, da je podjetje poslovalo na domačem in tujem trgu. Delež prodaje na tujih trgih je znašal 36,2 %. Glavnino prihodkov so predstavljali čisti prihodki od prodaje. Med odhodki so poslovni odhodki predstavljali 95,2 %, finančni odhodki pa 4,5 %.

Struktura poslovnih odhodkov je bila naslednja:

- stroški blaga, materiala in storitev 51,0 %,
- stroški dela 34,8 %,
- odpisi vrednosti (amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri prodaji osnovnih sredstev) 9,9 %,
- drugi odhodki poslovanja 4,3 %.

Iz komentarja k izkazu poslovnega izida je razvidno, da je izbrano podjetje v stečaju izvedlo nekaj reorganizacij (pripojitev dveh podjetij, ki sta bili organizirani kot d. o. o., v matično podjetje, ki je bilo organizirano kot d. d.). V letu pred uvedbo stečaja so odpustili 30 delavcev, ki so jim izplačali 113.290 EUR odpravnine. Podjetje je prodajalo poslovno nepotrebna osnovna sredstva in s tem kratkoročno reševalo likvidnostno situacijo. Delavcem niso izplačali plač za zadnja dva meseca pred uvedbo stečaja, regresa za letni dopust niso izplačali tri leta pred uvedbo stečaja. Zaradi tega so zaposleni prekinili z delom in od vodstva zahtevali izplačilo plač. Ker finančnih sredstev ni bilo, do izplačila plač ni prišlo. Zaradi kapitalske neustreznosti podjetja in slabega finančnega stanja je uprava družbe predlagala stečaj podjetja.

Iz podatkov bilance stanja izbranega podjetja v stečaju pred uvedbo stečaja (Priloga 2) je vrednost sredstev znašala 6.761.778 EUR. Stalna sredstva so predstavljala 67,4 % vseh sredstev, od teh je bilo 99,0 % opredmetenih osnovnih sredstev (zemljišča 34,4 %, zgradbe 57,1 %, oprema 7,2 %, 1,3 % pa osnovna sredstva v pridobivanju, kot npr. stroji in oprema). Površina skupnih zemljišč je znašala približno 135.000 m² (13,5 ha). Zemljišča, nepremičnine in oprema so bili zastavljeni kot zavarovanje za najeta dolgoročna posojila. Gibljiva sredstva so predstavljala 32,6 %, od tega so predstavljale zaloge 64,0 % (material 26,5 %, nedokončana proizvodnja 19,6 %, proizvodi 52,2 %, trgovsko blago in predujmi za zaloge 1,7 %), denarna sredstva pa so predstavljala le 1,7 %. Material v skladišču so izkazovali po nabavnih cenah z vključenimi odvisnimi stroški. Zaloge nedokončane proizvodnje in gotovi proizvodi so bili ovrednoteni po proizvodnih cenah oziroma stroških, zaloge lastnega trgovskega blaga so bile ovrednotene po lastni ceni, zaloge tujega trgovskega blaga pa po nabavni ceni. Porabo zalog so vodili po metodi FIFO, zaloge niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti družbe. Kapital je znašal 19,3 % virov sredstev in se zmanjšal glede na preteklo obdobje za 80,7 %. Med obveznostmi do virov sredstev predstavljajo finančne in poslovne obveznosti 80,0 % (5.405.957 EUR). Od finančnih in poslovnih obveznosti so kratkoročne

finančne in poslovne obveznosti predstavljale 86,9 %, 13,0 % pa dolgoročne finančne in poslovne obveznosti (dolgoročne finančne obveznosti do bank). Iz podatkov bilančnega dobička oziroma bilančne izgube za poslovno leto pred uvedbo stečajja je bilo razvidno, da se je bilančna izguba povečala za 41-krat, in sicer s 130.602 EUR na 5.369.675 EUR (Priloga 3). Iz zunajbilančne evidence so bile razvidne zastavne pravice na nepremičninah, dane poslovnim bankam v Sloveniji in ministrstvu za gospodarstvo za najem dolgoročnih posojil. Vrednost spornih in dvomljivih terjatev je znašala 574.667 EUR (Priloga 2). Dvomljive terjatve so tiste, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, za sporne terjatve pa velja, da se zaradi njih začne sodni postopek (SRS 5). Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da so to najpogosteje neizterljive terjatve. Neizterljive terjatve stečajni upravitelj poskuša prodati najprej upnikom, državi in nazadnje tudi lokalni skupnosti. Če jih nihče ne kupi, stečajni upravitelj neizterljive terjatve preprosto odpiše. Izterjava teh terjatev v stečaju običajno stečajnim upraviteljem povzroči visoke stroške stečajnega postopka, trajanje stečajja pa se lahko podaljša tudi za več let, zato stečajni upravitelji neizterljive terjatve kar takoj odpišejo. Stečajni upravitelji morajo dvomljive in sporne terjatve voditi gospodarno.

Na podlagi podatkov ugotavljam, da je bila nastala izguba prevelika, da bi jo lahko pokrili. To je pripeljalo do plačilne nesposobnosti, tako da je bila uvedba stečajnega postopka neizogibna.

3.3 Sestavljanje računovodskih izkazov ob uvedbi stečajja

Stečajni upravitelj mora v roku za pripravo otvoritvene bilance pripraviti otvoritveno poročilo in ga predložiti sodišču. Otvoritveno poročilo vsebuje opis stečajne mase, ki mora vključevati podatke o vrednosti stečajne mase in premoženja, ki jo sestavlja, predlog načrta stečajnega postopka in predlog predračuna stroškov stečajnega postopka, otvoritvenemu poročilu pa mora stečajni upravitelj priložiti tudi računovodske izkaze. Podjetje (stečajni dolжник) z začetkom stečajnega postopka preneha opravljati dejavnosti, njegovo poslovanje pa je omejeno na odprodajo njegovega premoženja, zato se ne more več opirati na splošne SRS, ampak velja zanj posebni slovenski računovodski standard SRS 37 – računovodske rešitve v podjetjih v stečaju in likvidaciji (Novak, 2011, str. 24).

Cilj računovodskih izkazov podjetja v stečaju je dajati informacije o začetni stečajni bilanci, unovčevanju stečajnega premoženja, delovanju podjetja v stečaju in končni stečajni bilanci za stečajne upnike, stečajni senat ter za zainteresirano javnost (Odar, 1997, str. 1011).

Za izbrano podjetje je stečajni upravitelj pripravil projekcijo poslovnega izida za proizvodnjo po 133. členu ZPPSL (po starem zakonu) (dokončanje nujnih poslov zaradi ohranitve oziroma povečanja stečajne mase). V tej projekciji so bile izdelane natančne kalkulacije za vsak proizvod posebej in skupni povzetek vseh kalkulacij. Povzetek kalkulacij prikazuje Tabela 2.

Tabela 2: Projekcija poslovnega izida za proizvodnjo

Zap. št.	Postavka	Znesek postavke (v €)
1.	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	324.259,00
2.	Prihodki korekcije vrednosti nedokončane proizvodnje in materialov zaradi dokončanja proizvodnje	23.301,30
3.	Zaloga materialov in nedokončane proizvodnje	46.602,59
4.	Stroški blaga, materiala in storitev v stečaju – dodatna nabava	163.088,68
5.	Stroški dela za potrebe dokončanja proizvodnje	68.023,60
6.	Drugi poslovni odhodki, potrebni za dokončanje proizvodnje	16.212,95
7.	Skupni učinek poslovanja (1 + 2 – 3 – 4 – 5 – 6)	53.632,48

Vir: Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005.

Kot je razvidno iz Tabele 2, je učinek projekcije poslovnega izida pozitiven, zato je smiselno dokončati začetne posle, saj to vpliva na povečanje stečajne mase.

Kot je razvidno iz bilance stanja izbranega podjetja v stečaju (Priloga 4), je vrednost sredstev znašala 8.516.475,45 EUR. Med stalnimi sredstvi so neopredmetena osnovna sredstva predstavljala 1.926,75 EUR vrednosti, opredmetena osnovna sredstva pa 4.619.407,76 EUR. Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi so zemljišča predstavljala 19,88 %, zgradbe 59,87 %, proizvodjalna oprema 19,57 %, druga oprema 0,60 %, 0,08 % pa je predstavljal drobní inventar. Zaloge med gibljivimi sredstvi predstavljajo 917.662,91 EUR, vrednost terjatev, nastalih do začetka postopka, 625.292,83 EUR, 61,25 EUR so predstavljale finančne naložbe (druge dolgoročne finančne naložbe), denarna sredstva (denarna sredstva v banki) pa so znašala 36.786,97 EUR. Največji delež med zalogami predstavljajo proizvodi, to je kar 78,69 %, material in nedokončana proizvodnja pa sta skupaj predstavljala 21,3 %. Med terjatvami, ki so nastale do začetka postopka, so terjatve do kupcev predstavljale 86,13 %, druge terjatve (predujem) in terjatve, ki bodo v postopku pobotane, pa 13,87 %. Med obveznostmi do virov sredstev predstavljajo obveznosti do lastnikov 4,60 %, obveznosti do ločitvenih upnikov in navadnih upnikov pa 65,22 %, 16,88 % znašajo obveznosti za prednostne terjatve in stroške postopka za delavce (obveznosti do zaposlenih), obveznosti za stroške vodenja postopka predstavljajo 10,77 %, 2,52 % pa predstavljajo obveznosti za prerekane terjatve, za pogojno priznane terjatve in obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane.

Ugotavljam, da je bila odločitev stečajnega upravitelja za dokončanje poslov pravilna, saj se je stečajna masa povečala. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da so dokončali vse posle, stečajni upravitelj pa se je soočal s težavami. Izdelke so prodali nemškemu kupcu, vendar jih nemško podjetje ni plačalo, ker je bil nad njim uveden stečaj. Nedokončane izdelke so potem prodali drugim kupcem in razliko pokrili iz prodaje. Iz bilance stanja izbranega podjetja v stečaju pa je razvidno, da večino premoženja predstavljajo zemljišča in gradbeni objekti, torej nepremičnine, ki so pri prodaji premoženja

najpomembnejše. V normalnih tržnih razmerah nepremičnine obdržijo realno tržno ceno, vrednost prodaje zalog, bodisi materiala ali izdelkov, pa je lahko precej nižja, kot bi bila v normalnih razmerah.

Celotna dokumentacija, ki jo je prejel stečajni upravitelj, je bila popolna in verodostojna. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da je bilo izbrano podjetje v stečaju eno izmed redkih podjetij, ki je podatke izkazovalo resnično oziroma pošteno. Danes je treba biti previdnejši, ker se pogosto zgodi, da podatki niso prikazani verodostojno.

4 OCENA VREDNOSTI PREMOŽENJA V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU

Ocenjevanje vrednosti je podajanje mnenja o vrednosti nečesa. Definirano je kot mnenje, saj praktično temelji na strokovnem tehtanju, temelji na znanju, izkušnjah, podatkih, pravilni presoji in objektivnosti ocenjevalca (Nagode, 2004, str. 1). Za stečajnega upravitelja je ocena vrednosti premoženja zelo pomembna zaradi nadaljnjih postopkov izvedbe prodaje premoženja. Iz ocene vrednosti premoženja stečajni upravitelj ugotovi potrebno vrednost stečajne mase, s katero se upnikom povrne določen del terjatev. Potreba po izdelavi ocene vrednosti premoženja je vse pogostejša in nujna ter predstavlja izziv za vsakega pooblaščenega ocenjevalca, ker v trenutnih tržnih razmerah trg ni zadosti likviden, da bi se premoženje čim hitreje prodalo, poleg tega pa tudi pooblašчени ocenjevalci težko pridobijo podatke za primerjavo, ki bi jim olajšali izdelavo ocene vrednosti premoženja in hkrati tudi znižali stroške njihove izdelave. Predstavila bom način izbora pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin ter strojev in opreme, potek ocenjevanja vrednosti premoženja in pripravo poročila pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin ter strojev in opreme. Postopek ocenjevanja vrednosti premoženja je zelo kompleksno opravilo. Pooblašчени ocenjevalec mora pri ocenjevanju poznati vse predpise, povezane z ocenjevanjem, zelo dobro pa mora poznati tudi metodologijo ocenjevanja vrednosti premoženja. V primeru narobe izbrane metodologije je lahko ocena premoženja nerealna, običajno previsoka. Njegov rezultat ocenjevanja premoženja mora biti utemeljen v pisnem poročilu (pri ocenjevanju vrednosti strojev in opreme se poročilo imenuje elaborat), ki mora zajemati tudi natančno opisan postopek cenitve. Pri poteku ocenjevanja vrednosti nepremičnin ter strojev in opreme sta pooblaščenega ocenjevalca uporabila različna tečaja. Pri poteku ocenjevanja vrednosti nepremičnin sem upoštevala preračune iz tolarjev v evre po navedenemu tečaju 1 EUR = 239,7825 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije za mesec januar 2004, pri poteku ocenjevanja vrednosti strojev in opreme pa sem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 239,7825 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije, s tečajne liste št. 222 z dne 13. novembra 2004.

4.1 Izbor pooblaščenega ocenjevalca

Za vsako premoženje, ki sestavlja stečajno maso, mora stečajni upravitelj dobiti oceno vrednosti tega premoženja zaradi prodaje. Oceno vrednosti premoženja mora izdelati

pooblaščenim ocenjevalcem za tisto vrsto premoženja, ki je predmet ocene. Izdelana mora biti na podlagi tržne vrednosti in likvidacijske vrednosti v skladu s standardi ocenjevanja vrednosti, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje. Če je predmet ocene vrednost premoženja, ki je poslovna celota, mora pooblaščenim ocenjevalcem izdelati:

- oceno vrednosti za vsako stvar ali drugo premoženje, ki je vključeno v poslovno celoto, in
- oceno vrednosti poslovne celote ob predpostavki poslujočega podjetja v skladu s standardi ocenjevanja vrednosti, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje.

Pooblaščenim ocenjevalcem je lahko le tisti, ki ima ustrezno licenco oziroma certifikat za ocenjevalca, ki ga izda Slovenski inštitut za revizijo, za sodnega cenilca pa mora pridobiti ustrezno odločbo ministrstva za pravosodje. Vsak pooblaščenim ocenjevalec se mora dodatno izobraževati za ohranitev licence oziroma certifikata.

Stečajni upravitelj lahko izbere enega ali več pooblaščenih ocenjevalcev, v izbranem podjetju se je odločil za dva. Prvi je ocenjeval nepremičnine (zemljišča – kmetijska in stavbna ter poslovne in druge objekte), drugi pa vrednost strojev in opreme ter zalog. V nekaterih primerih je pametno, da se posebej ocenijo tudi neopredmetena sredstva, kot so patenti, licence, blagovne znamke itd. Blagovna znamka ima lahko zelo veliko tržno vrednost za potencialnega kupca podjetja v stečaju.

Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da postopek izbire pooblaščenih ocenjevalcev ni potekal na podlagi razgovorov ali pisnih priporočil. Prve pooblaščenim ocenjevalce je stečajni upravitelj našel na seznamu registriranih pooblaščenih ocenjevalcev, ki jih objavlja Slovenski inštitut za revizijo. Trenutno sodeluje s štirimi strokovnjaki, ki svoje delo opravljajo vestno, pošteno in odgovorno.

4.2 Potek ocenjevanja vrednosti nepremičnin

Ko stečajni upravitelj izbere ustreznega pooblaščenega ocenjevalca, ta začne z delom, ko dobi izpis inventurnega stanja vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev (podatki iz bilance stanja ob uvedbi stečaja). Za kakovostno oceno premoženja si mora pooblaščenim ocenjevalec ogledati premoženje podjetja v stečaju in pripraviti svojo dodatno dokumentacijo za ocenjevanje (npr. posnetke, slike itd.). Pooblaščenim ocenjevalec pri izdelavi poročila uporabi tudi ustrezno literaturo oziroma gradivo (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

Pooblaščenim ocenjevalec vrednosti nepremičnin je v izbranem podjetju ocenil tržno in likvidacijsko vrednost objektov in stavbnih zemljišč. Tovarniški kompleks so sestavljali proizvodni, skladiščni in spremljajoči objekti ter stavbna zemljišča. Ocenjenih je bilo 22 objektov in stavbnih zemljišč. Pooblaščenim ocenjevalec vrednosti nepremičnin je ocenil, da znaša tržna vrednost predmetnih nepremičnin na lokaciji tovarniškega kompleksa 4.867.744,73 EUR, ocenjena likvidacijska vrednost predmetnih nepremičnin na lokaciji tovarniškega kompleksa pa 2.778.559,74 EUR. Pooblaščenim ocenjevalec vrednosti

nepremičnin je podrobneje opisal tudi lokacije ocenjenih nepremičnin, konstrukcijski in finalni opis objektov, površino poslovnih objektov, na koncu pa naredil še oceno vrednosti in podal končno mnenje o vrednosti. Ogledi nepremičnin so potekali decembra leta 2004 in januarja leta 2005. Ocenjevalno poročilo je bilo pripravljeno 22. februarja 2005, kar pomeni, da je ocenjevanje vrednosti nepremičnin trajalo približno tri mesece. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin ni imel večjih stroškov z ocenjevanjem nepremičnin, ti so znašali 28.993,49 EUR. Med ocenjevanjem vrednosti nepremičnin večjih problemov pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin ni imel. Večjo verjetnost, da bi v prihodnje prišlo do problemov, bi lahko predstavljal pravni popis nepremičnin, vključno z listino o lastništvu ali hipotekami, ki s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin niso bili raziskani in zanje tudi ni bila prevzeta nikakršna odgovornost, in podatki, ki so jih posredovali drugi in na katerih je temeljilo celotno pričujoče poročilo ali njegovi deli, ki so se predvidevali kot zanesljivi. Seveda, če bi se to zgodilo, bi bila cenitev nepremičnin neresnična in bi bilo potrebno ponovno ocenjevanje, vendar do tega ni prišlo, zato večjih problemov v tej fazi pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin ni imel (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

4.3 Potek ocenjevanja vrednosti strojev in opreme

Ko stečajni upravitelj izbere ustreznega pooblaščenega ocenjevalca, ta začne z delom, ko dobi izpis inventurnega stanja vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev (podatki iz bilance stanja ob uvedbi stečaja). Za kakovostno oceno premoženja si mora pooblaščen ocenjevalec ogledati premoženje podjetja v stečaju in pripraviti svojo dodatno dokumentacijo za ocenjevanje (npr. posnetke, slike itd.). Priporočljivo je, da se seznanijo z najpomembnejšimi tehnološkimi postopki, če gre za proizvodno podjetje, proizvodnim oziroma prodajnim asortimentom. Pri ocenjevanju strojev in opreme je treba ugotoviti, kakšna je njihova tehnološka raven. Pomembno je, da ugotovi, ali gre za starejšo oziroma zastarelo tehnologijo ali za novejšo oziroma sodobnejšo tehnologijo. Pri tehnološki opremi je pomembno, ali se je uporabljala oziroma se uporablja in kako je vzdrževana. Stroje in opremo, ki so predmet cenitve, običajno razdeli v starostne razrede (od 0 do 5 let, nad 5 do 10 let, nad 10 do 15 let, nad 15 do 25 let, nad 25 let). Sredstva razvrsti glede na zatečeno stanje v več kakovostnih skupin. Lahko so uvrščena v skupine zelo dobro, dobro, zadovoljivo, slabo in odpad. Pri ocenjevanju so pomembni kakovostni viri informacij in podatkov. Poleg knjigovodske vrednosti strojev in opreme so pomemben vir informacij o ocenjevanih sredstvih tudi delavci, ki so bili odgovorni za tehnologijo in razvoj v podjetju (npr. vodja proizvodnje, vodja vzdrževanja itd.). Pooblaščen ocenjevalec pri izdelavi poročila uporabi tudi ustrezno literaturo oziroma gradivo, pomembni so tudi katalogi in ceniki proizvajalcev ali dobaviteljev opreme.

Pooblaščen ocenjevalec vrednosti strojev in opreme je v izbranem podjetju ocenil stroje in opremo stečajnega dolžnika ter podal pošteno tržno in likvidacijsko vrednost njegovih sredstev. Ocenjevanje vrednosti strojev in opreme je bilo izdelano za pomoč stečajnemu upravitelju pri poslovnih odločitvah v stečajnem postopku izbranega podjetja. Ocenjenih je

bilo 2.453 enot osnovnih sredstev ter 600 enot drobnega inventarja, kar je skupaj znašalo 3.053 enot. Na osnovi cenitev je pooblaščen ocenjevalec vrednosti strojev in opreme ugotovil, da znaša poštena tržna vrednost strojev in opreme 1.899.194 EUR, likvidacijska vrednost pa 937.360 EUR. Opravljenih je bilo več ogledov sredstev, ki so se vrednotila, in pogovorov z bivšimi zaposlenimi v izbranem podjetju. Večkratni ogledi so bili opravljeni v novembru in decembru leta 2004 ter v januarju leta 2005, kar pomeni, da je ocenjevanje strojev in opreme trajalo približno 3 mesece. Pregledana so bila vsa večja in vrednejša sredstva, ki so bila predmet ocenjevanja. Pri ocenjevanju strojev in opreme je ugotavljal stanje strojev in opreme, njihove značilnosti ter morebitne pomanjkljivosti in uporabil tudi teoretična znanja cenilske stroke, vključno z upoštevanjem poprejšnjih izkušenj iz sodelovanja pri stečajnih postopkih. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti strojev in opreme ni imel večjih stroškov z ocenjevanjem strojev in opreme. Stroški ocenjevanja vrednosti strojev in opreme so znašali 19.529,29 EUR. V fazi ocenjevanja vrednosti strojev in opreme pa je v elaboratu opozoril na problem, da določena strojna oprema (predilnica) ni delovala že dve leti, kar bi bilo lahko določen problem pri ponovnem zagonu oziroma prodaji. Ugotovil je, da je bil najvrednejši del opreme, razen nekaj dobrih in sodobnih strojev ali linij, tehnološko že precej zastarel (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

V stečajnem postopku poštene tržne vrednosti za prodana sredstva ni mogoče dobiti, zato se običajno upošteva likvidacijska vrednost. Zelo pomemben dejavnik je čas, v katerem naj bi se opravila prodaja. Časovno je zelo občutljiva oprema, za katero se iščejo kupci iz zelo omejenega kroga (specialna tehnološka oprema, zelo veliki in dragi stroji itd.), ker je za te najtežje najti oziroma zainteresirati kupce, da bi investirali v opremo predčasno, kot to sledi iz njihovih razvojnih vizij. Ta oprema izgubi zelo veliko vrednosti, če jo morajo brezpogojno in takoj prodati. Pri prodaji vseh sredstev v enem kosu je treba morebitnega kupca dodatno stimulirati in mu za opremo podati dodatna znižanja likvidacijskih vrednosti ob upoštevanju naslednjih dejstev:

- da vsaka prodaja ali dražba nekaj stane (priprava nanjo, obratovalni stroški zaposlenih, morebitna nova ocenitev določenih sredstev, upoštevanje novih tržnih razmer itd.);
- da se vrednost nekaterim sredstvom (po navadi so to najvrednejša sredstva) zmanjšuje zaradi tehnološkega zastarevanja, tudi če se medtem fizično ne obrabljajo;
- da je en evro danes vreden več kot v prihodnosti, saj se lahko z dobro naložbo oplemeniti ali pa ga razvrednoti inflacija;
- da takšen kupec kupi v »paketu« tudi sredstva, ki jih posamično nikoli ne bi kupil, ker jih za svojo dejavnost niti ne potrebuje.

Likvidacijske vrednosti se določajo ob upoštevanju zgoraj naštetih dejstev, še pogosteje pa se določajo z grupiranjem vseh sredstev v več sklopov. V sklop A uvrstimo opremo z enako verjetnostjo prodaje, to je oprema, ki je zanimiva za najširši krog kupcev in je verjetnost za njeno prodajo relativno visoka. V sklop B uvrstimo sredstva, kjer je krog kupcev nekoliko ožji oziroma trenutni tržni pogoji kažejo na težavnejšo prodajo, vendar bi bilo opremo verjetno še vedno možno prodati v razumnem času. V sklop C uvrstimo bolj specialno opremo, po navadi je to oprema posameznih tehnoloških linij. Pri teh sklopih se pričakuje

znatno težja prodaja, dosežene likvidacijske vrednosti pa so bistveno nižje od poštenih tržnih vrednosti. V sklop D pa se lahko uvrsti oprema, potrebna za delovanje določenega obrata, kjer pa bi z razstavitvijo opreme imeli zelo malo uporabnih delov (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

V primeru stečaja podjetja je treba upoštevati tudi dejstvo, da so razmere nenormalne, zato je lastnik prisiljen ta sredstva prodati pod nenormalnimi pogoji. Kupci so po navadi seznanjeni s temi pogoji in časom, ki je na voljo za prodajo, njihov cilj pa je čim nižja nakupna vrednost.

V izbranem podjetju bi bilo najbolj smiselno premečniti del opreme, ki je predmet te cenoitve, prodati potencialnemu kupcu v kompletu z nepremečninami. Komplet bi tako predstavljal zaključeno celoto, namenjeno tekstilni industriji, s poudarkom na predenju, tkanju, pletenju in konfekcioniranju, z vso potrebno tehnološko opremo, energetiko in informatiko. Druga, bolj sprejemljiva možnost bi bila prodaja posameznih tehnološko zaključenih celot, kot so:

- predenje s predpredenjem;
- tkanje s pripravo tkanja, pregledovanjem in stojnim čiščenjem blaga;
- plemenitenje blaga s smojenjem, beljenjem, tiskom, sušenjem, sanforiziranjem, barvanjem blaga in pripadajočo laboratorijsko opremo;
- konfekcioniranje, ki bi obsegalo strojno šivanje krp ter klasično fazo šivanja;
- pletenje nogavic s fazo končnega šivanja, barvanja in pakiranja nogavic;
- ostala oprema s sklopi, kot so pisarniška oprema, računalniška oprema, vozni park, skladiščna oprema in oprema trgovin, drobni inventar itd.

Ločeno od celote bi se nekateri stroji in naprave lahko bolje prodali, vendar je treba po mnenju pooblaščenega ocenjevalca najprej preučiti možnost, da bi vsak določen sklop prodali kot funkcionalno celoto. V nasprotnem primeru bi lahko ostalo precej opreme neprodane in bi se izničil učinek »dobre« prodaje posameznega stroja ali linije, končni rezultat pa bi bil ekonomsko gledano verjetno slabši. Prodaja v sklopih kot celota velja še zlasti zato, ker bi bil največji del opreme tehnološko že zastarel in bi bila bojazen o »ostanku« tehnološko nezanimivih sredstev lahko upravičena. Večkratni oglasi, ponovljeni ogledi za tehnološko opremo bi ob predpostavki, da je treba proizvodne prostore vsaj minimalno vzdrževati, ogrevati in varovati, govorili v prid čim hitrejši prodaji. Pri vsem tem pa je zelo pomembno tudi ekonomsko zastaranje. Določi se na podlagi trenutnih pokazateljev stanja tekstilne industrije v Sloveniji, Evropi in v svetu, nekaterih predpostavk in obdelave znanih statističnih podatkov. Primerjava s proizvodnjo v zgodnjih 90. letih bi lahko popačila rezultate, saj je bilo takrat moč čutiti močne prehodne makroekonomske vplive zaradi razpada bivše Jugoslavije. S sprostitvijo tržišča po razpadu Jugoslavije se je močno povečal uvoz raznovrstnih konfekcijskih izdelkov iz držav Daljnega vzhoda (npr. Hongkong, Koreja, itd.), ki so bili sicer negotove kakovosti, vendar zelo poceni. S tovrstnimi izdelki so trgovci našli veliko nezahtevnih kupcev s slabšim finančnim potencialom. Ker država z zakonsko regulativo ne posega v ta segment trženja, se ta proces nadaljuje. Po drugi strani pa so se zmanjšali t. i. »dodelavni posli«, saj so za tuje partnerje postale veliko cenejše druge države (npr. Madžarska, Poljska, Romunija, Slovaška, Turčija in druge). Veliko dolgoletnih tujih

partnerjev je tako preselilo izdelavo svojih izdelkov iz Slovenije v omenjene države (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

4.4 Priprava poročila pooblaščenega ocenjevalca

Pooblaščen ocenjevalec mora pripraviti ocenjevalno poročilo, kot ga določa mednarodni standard ocenjevanja vrednosti 103 (v nadaljevanju MSOV 103). MSOV 103 natančneje določa poročanje o vrednosti naročniku in drugim uporabnikom, ki jim je namenjeno. Pomembno je, da poročilo o ocenjevanju vrednosti sporoča informacije, potrebne za pravilno razumevanje ocenjevanja vrednosti. Poročilo o ocenjevanju vrednosti ne sme biti dvoumno ali zavajajoče in mora bralcu zagotoviti jasno razumevanje ocenjevanja vrednosti. Poročila o ocenjevanju vrednosti so lahko natisnjena na papirju ali poslana po elektronski poti. Podrobnost izdelave poročila o ocenjevanju vrednosti je odvisna od namena ocenjevanja vrednosti, obsežnosti in zahtevnosti sredstva, katerega vrednost se ocenjuje, in zahtev uporabnikov (MSOV, 2011, str. 33).

Poročilo o ocenjevanju vrednosti mora vsebovati identifikacijo in status ocenjevalca, identifikacijo stranke in vseh drugih nameranih uporabnikov, namen ocenjevanja vrednosti, identifikacijo sredstev in obveznosti, ki jih je treba ovrednotiti, podlago vrednosti, datum ocenjevanja vrednosti, obseg raziskave, naravo in vir informacije, na katere se ocenjevalec zanaša, predpostavke in posebne predpostavke, omejitve uporabe, razširjanja ali objave, potrditev, da je bilo ocenjevanje vrednosti izvedeno v skladu z MSOV, način ocenjevanja vrednosti in utemeljitev, znesek ocenjene vrednosti in datum poročila o ocenjevanju vrednosti (MSOV, 2011, str. 34–36).

Pisno ocenjevalno poročilo (elaborat) pooblaščenega ocenjevalca strojev in opreme za izbrano podjetje v stečaju je zajemalo, kdo je naročnik ocenjene vrednosti (stečajni upravitelj izbranega podjetja), predmet ocene vrednosti (npr. stroji in oprema ter zaloge), namen ocene vrednosti (tržna in netržna vrednost – vrednost pri prisilni prodaji oziroma likvidacijska vrednost zaradi stečajnega postopka), izjavo ocenjevalca vrednosti (prikazani podatki in informacije so preverjene, analize mnenj in sklepi so nepristranski in strokovni, pooblaščen ocenjevalec nima nobenih interesov itd.), kvalifikacijo ocenjevalca vrednosti (sodni izvedenec in cenilec, cenilec nepremičnin in premičnin z ustreznimi certifikati itd.), datum ogleda, datum ocene vrednosti in datum ocenjevalnega poročila, metodologijo ocenjevanja vrednosti, zgodovinski razvoj izbranega podjetja, kratek opis najpomembnejših tehnoloških postopkov, splošno stanje strojev in opreme, izvajanje ocenjevanja vrednosti (npr. lokacija, opis poslovnih stavb, opis stavbnih zemljišč, opis zunanje ureditve), mnenje o tržni in likvidacijski vrednosti osnovnih sredstev (strojev in opreme) in prodajnih zalog, vire informacij in podatkov za cenitev, izjavo ocenjevalca, predpostavke in omejitvene pogoje, izjavo naročnika cenitve, certifikate cenilca, tlorisno situacijo objektov izbranega podjetja in priloge (npr. tabele, rezultate cenitve, fotopriloge itd.) (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

Pisno ocenjevalno poročilo pooblaščenega ocenjevalca nepremičnin za izbrano podjetje v stečaju je zajemalo, kdo je naročnik ocenjene vrednosti (stečajni upravitelj izbranega podjetja), predmet ocene vrednosti (nepremičnine), namen ocene vrednosti (oceniti pošteno tržno vrednost predmetnih nepremičnin), izjavo ocenjevalca vrednosti (prikazani podatki in informacije so preverjene, analize mnenj in sklepi so nepristranski in strokovni, pooblaščen ocenjevalec nima nobenih interesov itd.), kvalifikacijo ocenjevalca vrednosti (sodni izvedenec in cenilec, cenilec nepremičnin in premičnin z ustreznimi certifikati itd.), datum ogleda, datum ocene vrednosti in datum ocenjevalnega poročila, metodologijo ocenjevanja vrednosti, vire informacij in podatkov, uporabo standardov in načel, omejitvene pogoje, izvajanje ocenjevanja vrednosti (splošno o tipih nepremičnin, tip ocenjene nepremičnine, lokacija, osnovni konstrukcijski opis poslovnega objekta, osnovni opis finalnih obdelav objekta, površina poslovnega objekta), oceno vrednosti, končno mnenje o vrednosti predmetne nepremičnine, zemljiškoknjižni izpisek, tlorisno situacijo nepremičnine izbranega podjetja in fotopriloge (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

5 ORGANIZIRANJE PROIZVODNJE V STEČAJU

Stečajni upravitelj lahko organizira proizvodnjo v stečaju. Lipovec & Savnik (1996, str. 54, 55) pravita, da zakon predvideva nadaljevanje proizvodnje le v primeru, če je stanje dolžnika tako, da bi se z zaključkom proizvodnje delala dodatna škoda, kar bi pomenilo zmanjšanje stečajne mase (vse to mora ugotoviti stečajni upravitelj v posebnem elaboratu, ki ga predloži sodišču). Sodišče o nadaljevanju poslovanja stečajnega dolžnika odloči na predlog stečajnega upravitelja in na podlagi soglasja upniškega odbora. Stečajni upravitelj mora dati predlog za nadaljevanje poslovanja stečajnega dolžnika v roku enega meseca po začetku stečajnega postopka. Če sodišče dovoli nadaljevanje poslovanja stečajnega dolžnika, mora stečajni upravitelj mesečno poročati sodišču o poslovanju in poteku prodaje stečajnega dolžnika tako, da sodišču priloži mesečno bilanco stanja in izkaz poslovnega izida (ZFPIPP, 2010, str. 93).

Nadaljevanje proizvodnje pomeni zaposlitev določenega števila delavcev, sklenitev določenih poslov s kupci in dobavitelji ter odsvojitve oz. pridobitve potrebnih delovnih sredstev. Za vsa ta opravila pa stečajni upravitelj potrebuje dovoljenja sodišča in upniškega odbora. Namen organizacije proizvodnje v stečaju je povečati stečajno maso, zato stečajni upravitelj pripravi predračune za organizacijo proizvodnje v stečaju. Proizvodnjo lahko vodi sam ali pa za to pooblasti ustrezne strokovnjake, ki so lahko tudi bivši zaposleni (vodja proizvodnje, tehnologji itd.), lahko pa tudi odda sredstva v najem za dogovorjeno najemnino. Bistvo organiziranja proizvodnje v stečaju je, da podjetje ohrani stik s trgom, osnovni predpogoj pa je, da je proizvodnja dobičkonosna. V predračunu mora natančno navesti količino izdelkov, ki jih bodo proizvajali, tržno vrednost izdelkov (prihodki) in odhodke (stroški blaga, materiala in storitev v stečaju – nabavna vrednost prodanega blaga in materiala, stroški energije, stroški storitev, stroški dela – stroški plač, stroški socialnih zavarovanj, drugi stroški dela – prehrana itd.). Iz predračuna mora biti natančno razvidno, za koliko se poveča stečajna masa. Obračuni se običajno pripravljajo mesečno (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

Sodišče pa lahko tudi odloči, da nadaljevanje poslovanja stečajnega dolžnika preneha, če stečajni upravitelj v roku enega meseca ne da predloga prodaje premoženja stečajnega dolžnika, če premoženje stečajnega dolžnika v roku enega leta ni bilo prodano in če pri nadaljevanju poslovanja stečajnega dolžnika pride do težav pri plačilu upnikov (ZFPPIPP, 2010, str. 94).

V izbranem podjetju so organizirali proizvodnjo nogavic. Podatke sem preračunala iz tolarjev v evre in pri tem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 240,00 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije za mesec januar/februar 2005. Skupna tržna vrednost proizvodnje v enem mesecu je znašala 323.058 EUR, odhodki pa so znašali 277.242 EUR (vrednost preje, ki je že bila na zalogi, je znašala 143.950 EUR, ostali stroški, kot npr. pomožni material, embalaža, porabljena energija, razne storitve in stroški dela, pa so znašali 133.292 EUR). Stečajna masa se je v tem mesecu povečala za 45.816 EUR, pri tem pa je zelo pomembno, da stečajni upravitelj zavaruje terjatve do kupcev (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

6 POSTOPEK PRODAJE PREMOŽENJA V IZBRANEM PODJETJU V STEČAJU

Prodaja dolžnika oziroma njegovega premoženja je ena temeljnih nalog stečajnega upravitelja, vodi pa jo pod nadzorom sodišča in upniškega odbora. Temeljni cilj je pridobiti čim večjo stečajno maso, iz katere bodo kasneje upniki čim boljše poplačani. Poznamo eno vrsto prodaje, to je, da se unovčuje dolžnikovo posamezno premoženje, kot npr. stvari in pravice (Lipovec & Savnik, 1996, str. 71). V stečajnem postopku se proda vse dolžnikovo premoženje razen tistega, nad katerim ima upnik izločitveno pravico. Predstavila bom postopek in oblike prodaje premoženja v izbranem podjetju v stečaju.

6.1 Način, začetek in oblike prodaje premoženja

Poznamo štiri oblike prodaje premoženja, to so javna dražba, zavezujoče zbiranje ponudb, nezavezujoče zbiranje ponudb in direktna prodaja.

Javna dražba. Na javni dražbi lahko sodelujejo vsi zainteresirani kupci, lahko so to tudi upniki stečajnega dolžnika, ne smejo pa sodelovati stečajni upravitelj, člani sodišča, oseba, ki je v zadnjih dveh letih pred uvedbo stečajnega postopka opravljala funkcijo člana posloводства ali organa nadzora ter funkcijo prokurista v insolventnem dolžniku, družbenik, katerega delež v kapitalu stečajnega dolžnika je večji od 10 %, oseba, ki je z zgoraj naštetimi osebami ožje povezana, pravna oseba, v kapitalu katere ima ožje povezana oseba in član posloводства ali organ nadzora delež, večji od 50 %, ter drugi, ki uradno sodelujejo pri dražbi, npr. sodni cenilci ipd. (Plavšak, 2010, str. 99). Kupci si lahko stvari, ki so predmet javne dražbe, v času razpisa tudi ogledajo, za to pa mora poskrbeti stečajni upravitelj. Vsak kupec mora za sodelovanje na dražbi položiti določeno varščino, ki običajno znaša 10 % izklicne cene stvari, ki se bodo prodajale na dražbi, izpolniti pa mora tudi določene dodatne

pogoje (garancije, poročila itd.). Javno dražbo vodi stečajni upravitelj pod nadzorom sodišča. Na javni dražbi uspe tistemu kupcu, ki je ponudil za posamezno stvar najvišjo ceno in ki ga stečajni upravitelj razglasi za kupca. Ostalim kupcem, ki jim na dražbi ni uspelo, se vplačana varščina vrne, uspešnemu kupcu pa se všteje v kupnino. Kupci, ki jim na dražbi ni uspelo, imajo možnost nemudoma po zaključku dražbe pri stečajnem sodniku vložiti poseben ugovor glede izvedbe same dražbe. S kupcem, ki mu je na javni dražbi uspelo, sklene stečajni upravitelj kupoprodajno pogodbo, stvar pa se kupcu izroči takrat, ko so plačani kupnina ter vsi pripadajoči davki in prispevki ter stroški v zvezi s prodajo (Lipovec & Savnik, 1996, str. 73, 74).

Zavezujoče zbiranje ponudb. Tudi prodaja z zbiranjem ponudb se izvede podobno kot javna dražba, le s to razliko, da sodišče (sodnik) na oglasni deski sodišča ali v javnih občilih objavi razglas. Zainteresirane kupce pozove, naj v določenem roku sodišču v zaprtih ovojnica pošljejo svoje ponudbe. Stečajni upravitelj nato razpiše poseben narok, na katerem ugotovi najboljšega ponudnika, s katerim nato sklene kupoprodajno pogodbo (Lipovec & Savnik, 1996, str. 74). Če več ponudnikov ponudi enako najvišjo ceno, stečajni upravitelj sklene prodajno pogodbo s tistim, ki ponudi najkrajši rok plačila.

Prav tako kot pri javni dražbi se tudi pri zavezujočem zbiranju ponudb prodaja začne s sklepom sodišča o prodaji. Sodišče izda sklep o prodaji na predlog stečajnega upravitelja in na podlagi mnenja upniškega odbora. S sklepom, s katerim prvič odloča o prodaji posameznega premoženja, določi (Plavšak, 2010, str. 97):

- način prodaje,
- izklicno ceno pri javni dražbi ali izhodiščno ceno pri zavezujočem zbiranju ponudb,
- znesek varščine.

Treba je poudariti, da pred pravnomočnostjo sklepa o začetku stečajnega postopka ni dovoljeno začeti s prodajo nobenega premoženja stečajnega dolžnika (Plavšak, 2010, str. 97).

Nezavezujoče zbiranje ponudb. Pri tem načinu prodaje mora stečajni upravitelj objaviti nezavezujoče zbiranje ponudb, če vrednosti premoženja ni mogoče oceniti na podlagi primerljivih tržnih cen. Nezavezujoče zbiranje ponudb je javno vabilo za dajanje ponudb, pri katerem izhodiščna cena ni določena (Plavšak, 2010, str. 96). Če stečajni upravitelj premoženja stečajnega dolžnika ne more prodati kot nezavezujoče zbiranje ponudb, se odloči za javno dražbo.

Direktna prodaja. Pri tem načinu prodaje sodišče s sklepom odredi, da se določene stvari stečajnega dolžnika prodajo z neposredno pogodbo, nato pa stečajni upravitelj z zainteresiranim kupcem sklene neposredno kupoprodajno pogodbo. Premoženje mora stečajni upravitelj prodati na organiziranem trgu, na katerem se trguje, in po tržni ceni, ki se oblikuje, ter po pravilih, ki se uporabljajo za prodajne pogodbe. Takšen način prodaje je treba objaviti na oglasni deski oziroma v javnih občilih ter na spletnih straneh AJ PES-a (Lipovec & Savnik, 1996, str. 74).

Vse stvari stečajnega dolžnika, ki se prodajajo, je treba predhodno oceniti in ugotoviti njihovo vrednost. To naredi stečajni upravitelj s pomočjo pooblaščenih ocenjevalcev, samo prodajno ceno pa na predlog stečajnega upravitelja in v skladu z mnenjem upniškega odbora določi sodišče. Edina omejitev, ki jo ima sodišče pri določanju cene, je ta, da pri prvi prodaji izklicna cena ne sme biti nižja od polovične cene, ki je bila ugotovljena na podlagi likvidacijske vrednosti. Na naslednjih prodajah pa lahko sodišče ceno niža po prostem preudarku in ni več vezano na določeni minimum. Prednost pri kateri koli vrsti prodaje imajo predkupni upravičenci (zakonski ali pogodbeni), ki jih stečajni upravitelj mora obvestiti o nameravani prodaji. Kupnina, ki je dosežena s katerim koli načinom prodaje, gre v stečajno maso, iz katere se poplačajo upniki. Glede na strukturo in naravo stečajev v RS pri stečajnih dolžnikih po navadi obstaja segment sredstev in stvari, ki so tehnološko zastarele oz. kako drugače nezanimive za širši krog kupcev in se jih na noben možen način ne da prodati v stečajnem postopku. Take stvari se lahko izročijo samim upnikom, vendar pod pogojem, da so jih ti pripravljene sprejeti. Pri tem mora sodišče paziti na višine terjatev upnikov in sredstva večjih vrednosti razdeliti večjim upnikom in obratno. Če stvari tudi na ta način ni možno odsvojiti, se izročijo državnemu organu oz. organu lokalne skupnosti, na področju katerega je sedež stečajnega dolžnika, če gre za nepremičnino, pa organu, kjer ta nepremičnina leži. Državni organ oz. organ lokalne skupnosti s takim prevzemom sredstev iz rok stečajnega dolžnika ne prevzema nobene odgovornosti za plačilo njegovih obveznosti do stečajnih upnikov (Lipovec & Savnik, 1996, str. 74, 75).

Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da se pri prodaji premoženja najpogosteje odloči kar za javno dražbo, v določenih primerih pa tudi za zavezujoče zbiranje ponudb. Problem direktne prodaje je po mnenju stečajnega upravitelja v tem, da je v trenutnih tržnih razmerah težko najti zainteresiranega kupca, ki bi premoženje kupil po tržni ceni. Menim, da bo v prihodnosti prodaja premoženja postala problem za vsakega stečajnega upravitelja, ker bo težko najti zainteresirane kupce, poleg tega pa bodo ti želeli kupiti premoženje po čim nižji ceni, s tem pa bo nižja tudi stečajna masa in stečajni upravitelj bo težje poplačal vse upnike.

6.2 Prodaja premoženja izbranega podjetja v stečaju

Stečajni upravitelj začne s prodajo premoženja, ko sodišče sprejme sklep o prodaji. Pri prodaji premoženja v izbranem podjetju v stečaju se je stečajni upravitelj odločil za tri oblike prodaje premoženja, to je za javno dražbo, zavezujoče zbiranje ponudb in direktno prodajo.

Javna dražba. Za primer prodaje premoženja v izbranem podjetju navajam javno dražbo, ki jo je objavil stečajni upravitelj. Prodaja nepremičnin ter strojev in opreme je potekala na pristojnem sodišču. Objava je vsebovala splošni opis, ki zajema opis lokacije, za kakšno dejavnost je tovarniški kompleks primeren (npr. za poslovno-industrijski namen, skladiščenje in za parkirne prostore), in predmet prodaje, npr. nepremičnine in del strojne opreme. Določeno je bilo, da se nepremičnina in oprema prodata kot celota, posebej pa so bile navedene poslovne stavbe in stavbna zemljišča, ki so se prodajala posamično. V objavi javne

dražbe je bilo tudi opredeljeno, kdo je pripravil ocenjevalno poročilo vrednotenja nepremičnin in ocenitev poštene tržne in likvidacijske vrednosti strojev in opreme. Premoženje je bilo prodano po načelu »videno-kupljeno«. Pred javno dražbo se morajo dražitelji izkazati s potrjenim nalogom o plačilu varščine. Določeni so tudi drugi pogoji, kot npr. v kakšnem primeru se vrne varščina, kupec mora predložiti ustrezna potrdila, da izpolnjuje vse pogoje o sodelovanju na dražbi, v kolikšnem času se sklene kupoprodajna pogodba, roki in načini plačila kupnine in rok, do kdaj bodo kupcu izročene kupljene stvari (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005).

Zavezujoče zbiranje ponudb. Objava javnega vabila za zavezujoče zbiranje ponudb vsebuje podobne podatke kot javna dražba. Objava je vsebovala splošni opis nepremičnin, natančno določene pogoje prodaje in pogoje za udeležbo pri prodaji z zbiranjem ponudb, rok za oddajo ponudb, postopek za zbiranje ponudb ter ostalo v smislu, kje lahko zainteresirani ponudniki dobijo dodatne informacije v zvezi s prodajo in ogledom premoženja. Premoženje se je prodajalo po načelu »videno-kupljeno«. Postopek zbiranja ponudb je vodil stečajni upravitelj, določen pa je bil tudi rok, do kdaj bodo ponudniki obveščeni o izidu javnega zbiranja ponudb (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2011).

Direktna prodaja. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da se je moral odločiti tudi za direktno prodajo premoženja. Iz elaborata pooblaščenega ocenjevalca vrednosti strojev in opreme je ugotovil, da določeni stroji niso delovali že dve leti, zato je moral te stroje čim hitreje prodati. Stroje so prodali v Indijo in Egipt z direktno prodajo. Če bi preveč odlašali s prodajo teh strojev, bi obstajala nevarnost, da stroji ne bi bili več uporabni za delovanje. Stroje so prodali tudi nemškemu podjetju, v katerem so stroje revitalizirali in posodobili ter jih naprej prodali na Kitajsko po likvidacijski vrednosti.

V nadaljevanju bom predstavila tudi tabelo z izklicnimi ter uresničnimi cenami za ocenjena osnovna sredstva v izbranem podjetju v stečaju. Zaradi poslovne skrivnosti nisem dobila vseh podatkov za vsa ocenjena osnovna sredstva, dobila sem podatke le dela prodaje osnovnih sredstev (strojev in opreme) z izklicnimi cenami za ločitvenega upnika. Podatkov o uresničenih cenah za posamezna osnovna sredstva nisem dobila, ker so stroje prodali v celoti. Podatke sem preračunala iz tolarjev v evre in pri tem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 239,62 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije z dne 15. 6. 2006. Povzetek cen za ocenjena osnovna sredstva prikazuje Tabela 3.

Tabela 3: Izklicne in uresničene cene za ocenjena osnovna sredstva

Zap. št.	Ime objekta	Vrsta opreme	Izklicna cena (v €)
1.	Plemenitilnica	Širinsko-belilni stroj	56.434,06
2.	Plemenitilnica	Rotacijski tiskarski stroj	43.337,87
3.	Plemenitilnica	Razpenjalno-sušilni stroj	60.512,48
4.	Kotlarna	Parni kotel	4.694,93
5.	Plemenitilnica	Barvalni stroj	22.034,89
6.	Kotlarna	Generator	1.191,89
7.	Plemenitilnica	Sanfonizirani stroj	29.747,10
8.	Pletilnica	Pakirna linija	9.076,87
9.	Predilnica	Predilni stroj št. 1	9.014,27
10.	Predilnica	Predilni stroj št. 2	9.014,27
11.	Plemenitilnica	Sušilno-kondenz. stroj	16.255,69
12.	Predilnica	Križno-prevajalni stroj	5.133,13
13.	Plemenitilnica	Smodilni stroj	15.302,02
14.	Plemenitilnica	Stroj za mehčanje	22.836,16
15.	Plemenitilnica	Barvanje tkanin	10.817,13
16.	Barvarna nogavic	Barvalni stroj	5.164,43
17.	Plemenitilnica	Mercerizirani stroj	1.051,66
	Skupaj		321.588,85
	Uresničena cena skupaj		316.535,60

Vir: Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2005.

Kot je razvidno iz Tabele 3, je izklicna cena za del prodanih osnovnih sredstev skupaj znašala 321.588,85 EUR, uresničena cena pa 316.535,60 EUR. Iz rezultatov lahko vidimo, da je bila prodaja dela osnovnih sredstev uspešna, saj je odstotek uresničene cene v primerjavi z izklicno ceno skupaj znašal 98,43 %. Na podlagi tega odstotka vidimo, da so bila skoraj vsa osnovna sredstva prodana po ocenjeni likvidacijski vrednosti.

Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da je bil s prodajo premoženja izbranega podjetja v stečaju zelo zadovoljen. Problem pri prodaji premoženja stečajnega dolžnika je v tem, da so cene nepremičnin ter strojev in opreme zelo visoke, zato je zanimanje za nakup premoženja majhno. Stečajni upravitelj lahko tudi sam predlaga vrednost, po kateri bo premoženje prodajal, vendar mora biti cena premoženja višja od dolga do upnika. Za zneske, nižje od dolga, potrebuje stečajni upravitelj ustrezno soglasje sodišča in upniškega odbora.

7 PLAČILA V BREME STEČAJNE MASE

Stečajna masa je premoženje stečajnega dolžnika, ki se v stečajnem postopku unovči za kritje stroškov postopka in poplačilo terjatev upnikov. V stečajno maso stečajnega dolžnika sodi vse premoženje, ki ga ima stečajni dolžnik ob začetku stečajnega postopka in ki ga pridobi med stečajnim postopkom (Prelič, 2006, str. 106).

Iz stečajne mase se plačajo stroški stečajnega postopka, razdeli se posebna, splošna in končna razdelitvena masa. Predstavila bom značilnosti razdelitve posebne, splošne in končne razdelitve stečajne mase. Cilj stečajnega postopka je, da bi bili upniki najbolje poplačani. Ko so vsi upniki poplačani, se iz stečajne mase poplačajo še vsi delničarji in lastniki deležev. Običajno stečajna masa ne zadošča niti za poplačilo upnikov v celoti. Nagrada stečajnega upravitelja se izplača, ko se opravi otvoritveno poročilo (preizkus terjatev in otvoritvena bilanca), kar je odvisno tudi od uspešno izvedene prodaje premoženja stečajnega dolžnika.

7.1 Plačilo stroškov stečajnega postopka

Stroški stečajnega postopka so vse obveznosti stečajnega dolžnika, ki nastanejo med stečajem (Novak, 2011, str. 38), delimo pa jih na tekoče in občasne stroške stečajnega postopka. Med tekoče stroške stečajnega postopka uvrščamo stroške stečajnega upravitelja, plače zaposlenim, ki opravljajo delo za stečajnega upravitelja, poslovne stroške, zavarovalne premije za zavarovanje premoženja, ki sodi v stečajno maso, stroške objav in pravdne stroške stečajnega dolžnika. Občasni stroški stečajnega postopka pa so plačilo terjatev upnikov, ki so nastale med postopkom prisilne poravnave, nalaganje denarnega dobroimetja stečajnega dolžnika, stroški ocenitve vrednosti premoženja, davek na dodano vrednost ali davek na promet nepremičnin v zvezi s prodajo premoženja in drugi stroški (Plavšak, 2010, str. 104).

Vsake tri mesece pošlje stečajni upravitelj na pristojno sodišče letno poročilo v zvezi z realizacijo stroškov stečajnega postopka. Iz poročila mora biti razvidno, koliko je bilo načrtovanih stroškov, koliko stroškov je že bilo realiziranih in kolikšen je delež realizacije. Vsako prekoračitev realizacije nad načrtovano mora stečajni upravitelj utemeljiti in pridobiti soglasje sodišča. Nagrada stečajnega upravitelja (do 10 % od vrednosti stečajne mase) se običajno izplača ob zaključku stečajnega postopka, kar je odvisno tudi od uspešno izvedene prodaje stečajne mase.

V nadaljevanju bom predstavila stroške stečajnega postopka od 15. 11. 2004 do 30. 9. 2011 za izbrano podjetje v stečaju. Povzetek stroškov stečajnega postopka podjetja X prikazuje Tabela 4.

Tabela 4: Stroški stečajnega postopka od 15. 11. 2004 do 30. 9. 2011

Zap. št.	Vrsta – opis stroška	Načrtovano (v €)	Realizirano (v €)	Realizirano (v %)
1.	Zavarovanje in varovanje premoženja	94.311,80	92.682,81	98,27
2.	Vzdrževanje premoženja, proizvodnja	75.690,14	73.262,45	96,79
3.	Stroški energije, proizvodnja	720.500,00	715.959,81	99,37
4.	Material za dokončanje proizvodnje	330.500,00	327.373,23	99,05
5.	Fiksni materialni stroški in storitve	100.000,00	94.893,78	94,89
6.	Inventurni popisi in prodaja zalog	30.045,07	29.043,57	96,67
7.	Objave oglasov za prodajo	33.345,85	32.266,10	96,76
8.	Cenitve nepremičnin	30.691,70	28.993,49	94,47
9.	Cenitve premičnin, oprema	20.037,56	19.529,29	97,46
10.	Nadomestilo za stavbno zemljišče	41.729,26	39.004,36	93,47
11.	Plače zaposlenih, kilometrina	996.344,52	995.757,00	99,94
12.	Finančnoračunovodske storitve	46.045,07	46.027,32	99,96
13.	Pravdni in notarski stroški med postopkom	100.000,00	98.252,33	98,25
14.	Strokovne svetovalne in druge storitve	100.000,00	99.080,64	99,08
15.	Stroški za ekologijo	200.646,30	117.932,79	58,78
16.	Stroški trajnega arhiva	55.082,62	48.000,00	87,14
17.	Nepredvideni stroški postopka	41.729,26	23.519,71	56,36
18.	Sodna taksa za poplačilo in druge takse	6.342,85	3.092,74	48,76
19.	Nagrada stečajnemu upravitelju	100.000,00	94.213,97	94,21
	Skupaj	3.123.042,00	2.978.885,39	95,38

Vir: Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2004 - 2011.

Kot je razvidno iz Tabele 4, so skupni realizirani stroški stečajnega postopka v obdobju od 15. 11. 2004 do 30. 9. 2011 znašali 2.978.885,39 EUR, odstotek realizacije v primerjavi z načrtovano pa 95,38 %. Med vsemi stroški so bili najvišji stroški plače zaposlenih in kilometrina, ki so znašali 995.757,00 EUR, stroški proizvodnje v vrednosti 715.959,81 EUR, stroški materiala za dokončanje proizvodnje v vrednosti 327.373,23 EUR, stroški za ekologijo v vrednosti 117.932,79 EUR in nagrada stečajnemu upravitelju v vrednosti 94.213,97 EUR.

Stečajnemu upravitelju je v interesu, da je višina stroškov stečajnega postopka čim nižja, da se ohrani čim večja stečajna masa za poplačilo upnikov, hkrati pa čim večja stečajna masa pomeni tudi večjo nagrado stečajnemu upravitelju.

7.2 Razdelitev posebne razdelitvene mase

Razdelitvena masa je unovčeni del stečajne mase, namenjen za plačilo terjatev upnikov. Razdelitvena masa nastaja, ko se unovčuje premoženje, ki sodi v stečajno maso. Denar, ki se pridobi z unovčevanjem premoženja, ki sodi v stečajno maso, se najprej uporabi za kritje stroškov stečajnega postopka. Del unovčene stečajne mase, ki nastane po kritju stroškov stečajnega postopka, je namenjen plačilu terjatev upnikov (Plavšak & Prelič, 2000, str. 16). Razdelitveno stečajno maso dobimo tako, da od unovčene stečajne mase odštejemo stroške stečajnega postopka.

Upniki se poplačajo sorazmerno in prednost pri poplačilu iz razdelitvene mase imajo delavci v višini izhodiščnih plač, ki so določene s kolektivno pogodbo. Omenjene obveznosti se poravnajo v celoti kot stroški stečajnega postopka. Prav tako se v celoti prednostno poravnajo tiste obveznosti, ki so nastale med stečajnim postopkom in so prav tako opredeljene kot stroški stečajnega postopka (Ivanjko & Kocbek, 2001, str. 526–527).

Stečajni upravitelj pripravi osnutek razdelitve razdelitvene mase, ki ga sprejme sodišče. V osnutku so navedeni podatki o višini denarnih sredstev, ki so namenjena razdelitvi, upniki, višina priznanih terjatev, upniki, za katere se v glavni delitvi zagotovi rezervacija v višini njihovih terjatev, odstotek, ki ga predstavlja terjatev posameznega upnika glede na seštevek vseh terjatev, ter odstotek in znesek, v katerem bodo terjatve izplačane (Ivanjko & Kocbek, 2001, str. 526–527). Višina poplačila posameznega upnika ni odvisna od nobenega vrstnega reda ali roka prijave terjatve, kajti pri razdelitvi se upoštevajo vse ugotovljene terjatve ne glede na njihov temelj, čas prijave, ipd. (Lipovec & Savnik, 1996, str. 79).

Upniki nato obravnavajo osnutek za glavno razdelitev. Če nimajo bistvenih pripomb, sodišče sprejme sklep o glavni razdelitvi splošne razdelitvene mase. Na podlagi pravnomočnega sklepa o glavni razdelitvi stečajni upravitelj v 15 dneh od pravnomočnosti izplača terjatve upnikom (Prelič, 2006, str. 109). Sredstva, ki ostanejo po popolnem poplačilu upnikov, so namenjena lastnikom (Ivanjko & Kocbek, 2001, str. 526–527).

Razdelitveno maso delimo na posebno in splošno razdelitveno maso. Posebna razdelitvena masa je kupnina za stvari, na katerih obstoji ločitvena pravica. Iz nje se prvenstveno poplačajo ločitveni upniki, preostanek pa gre v stečajno maso za poplačilo ostalih upnikov. Poplačevanje upnikov se prične s pripravo osnutka glavne razdelitve, ki ga pripravi stečajni upravitelj (Lipovec & Savnik, 1996, str. 75, 80).

Stečajni upravitelj pripravi načrt razdelitve posebne razdelitvene mase. Iz načrta so razvidni splošni podatki in načrt prve razdelitve posebne razdelitvene mase za poplačilo hipotekarnih (ločitvenih) upnikov. Načrt prve razdelitve posebne razdelitvene mase za poplačilo hipotekarnih (ločitvenih) upnikov pa zajema predmet razdelitve posebne razdelitvene mase, znesek kupnine, dosežene z unovčenjem posebne stečajne mase, skupni znesek stroškov v zvezi z unovčenjem posebne stečajne mase, znesek posebne razdelitvene mase za izplačilo,

znesek prijavljenih terjatev, ki se upoštevajo pri prvi razdelitvi, seznam upnikov, ki jim je bila razdeljena posebna razdelitvena masa, in podatke o znesku, ki se prenesejo v splošno razdelitveno maso. V prilogi morajo biti prikazani tudi neposredni stroški stečajnega postopka, ki bremenijo posebno stečajno maso. Na podlagi tega okrožno sodišče sprejme sklep o razdelitvi posebne razdelitvene mase (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2006).

Kot je razvidno iz Tabele 5, so v izbranem podjetju iz posebne razdelitvene mase poplačali različne dolgove do države in poslovnih bank. Podatke sem preračunala iz tolarjev v evre in pri tem upoštevala navedeni tečaj 1 EUR = 239,64 SIT, po srednjem tečaju Banke Slovenije za mesec junij 2006. Ločitveni upnik X je prijavil terjatev v vrednosti 672.321,55 EUR. Prijavljeno terjatev je imel zavarovano z ločitveno pravico na dveh nepremičninah. Vrednost priznane terjatve, ki je bila zavarovana z ločitveno pravico na prvi nepremičnini, je znašala 452.327,78 EUR, višina poplačane terjatve pa je znašala 202.632,22 EUR. 44,16 % je predstavljala višina poplačila v odnosu do priznane terjatve. Vrednost priznane terjatve, ki je bila zavarovana z ločitveno pravico na drugi nepremičnini, pa je znašala 219.333,76 EUR, skupaj s pripadajočimi obrestmi od vezave v vrednosti 8.923,07 EUR pa je vrednost poplačane terjatve znašala 228.916,83 EUR, kar pomeni, da je bila terjatev ločitvenemu upniku X poplačana 100-odstotno. Ločitveni upnik Y je prijavil terjatev v vrednosti 843.246,79 EUR. Prijavljeno terjatev je imel zavarovano z ločitveno pravico na dveh nepremičninah. Vrednost priznane terjatve, ki je bila zavarovana z ločitveno pravico na obeh nepremičninah, je znašala 754.011,28 EUR, in sicer je vrednost na prvi nepremičnini znašala 242.698,42 EUR, vrednost na drugi pa 511.312,86 EUR. Višina poplačane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico na prvi nepremičnini, je znašala 180.429,93 EUR in je bila v odnosu do priznane terjatve poplačana 74,34-odstotno, medtem ko je vrednost poplačane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico na drugi nepremičnini, znašala 532.051,99 EUR in je bila skupaj s pripadajočimi obrestmi od vezave v vrednosti 20.739,13 EUR poplačana 100-odstotno. Ločitveni upnik W je prijavil terjatev v vrednosti 1.881.503,12 EUR. Prijavljeno terjatev je imel zavarovano z ločitveno pravico na šestih nepremičninah. Vrednost priznane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico na vseh šestih nepremičninah, je znašala 1.268.996,53 EUR. Višina poplačane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico na dveh nepremičninah, je znašala 67.178,72 EUR, 5,29 % pa je predstavljala višina poplačila v odnosu do priznane terjatve. Ostale štiri nepremičnine so poplačali v skupni vrednosti 331.305,71 EUR, višina poplačila v odnosu do priznane terjatve pa je znašala 26,11 %. Ločitveni upnik Z je prijavil terjatev v vrednosti 57.814,03 EUR. Prijavljeno terjatev je imel zavarovano z ločitveno pravico na eni nepremičnini. Vrednost priznane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico na nepremičnini, je znašala 48.828,34 EUR, višina poplačane terjatve, zavarovane z ločitveno pravico, pa je znašala 37.280,55 EUR. Glede na priznano terjatev je višina poplačila predstavljala 76,35 %.

Tabela 5: Poplačilo ločitvenih upnikov

Zap. št.	Ime upnika	Prijavljena terjatev (v €)	Priznana terjatev (v €)	Vrednost poplačila (v €)	Odstotek poplačila
1.	Ločitveni upnik X	672.321,55	452.327,78	202.632,22	44,16
			219.333,76	228.916,83	100,00
2.	Ločitveni upnik Y	843.246,79	242.698,42	180.429,93	74,34
			511.312,86	532.051,99	100,00
3.	Ločitveni upnik W	1.881.503,12	1.268.996,53	67.178,72	5,29
				331.305,71	26,11
4.	Ločitveni upnik Z	57.814,03	48.828,34	37.280,55	76,35
5.	Skupaj	3.454.885,49	2.743.497,69	1.579.795,95	57,58

Vir: Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2006.

Iz rezultatov, povzetih v Tabeli 5, vidimo, da so bili ločitveni upniki dobro poplačani.

7.3 Razdelitev splošne razdelitvene mase

Splošna razdelitvena masa je denarno dobroimetje, nastalo z unovčenjem splošne stečajne mase, zmanjšano za stroške stečajnega postopka. Pri razdelitvi splošne razdelitvene mase se upoštevajo nezavarovane terjatve, ki so bile v stečajnem postopku pravočasno prijavljene, razen prerekanih terjatev. Iz splošne razdelitvene mase se terjatve plačajo po naslednjem vrstnem redu (Plavšak, 2010, str. 105):

- prednostne terjatve,
- navadne terjatve,
- podrejene terjatve.

Stečajni upravitelj izbranega podjetja je pripravil načrt prve razdelitve splošne razdelitvene mase, ki ga je predložil okrožnemu sodišču (gospodarski oddelek). Načrt razdelitve splošne razdelitvene mase zajema seznam upnikov. Priloga k načrtu prve razdelitve je tudi posodobljen končni seznam preizkušenih terjatev. V nadaljevanju bom predstavila končni seznam preizkušenih terjatev, njegov povzetek prikazuje Tabela 6.

Tabela 6: Končni seznam preizkušenih terjatev

Zap. št.	Ime terjatve	Prijavljena terjatev (v €)	Priznana terjatev (v €)	Vrednost poplačila (v €)	Odstotek poplačila
1.	Prednostne ter.	1.641.136,50	1.641.136,50	1.641.136,50	100,00
	Delavci upniki	1.179.644,19	1.179.644,19	1.179.644,19	100,00
	Subrogacija – Jamstveni sklad RS	461.492,31	461.492,31	461.492,31	100,00
2.	Navadne terjatve	9.392.378,41	3.855.982,32	833.934,85	21,63
	Vsi upniki	7.517.288,87	3.214.944,12	192.896,65	6,00
	Ločitveni upniki	1.875.089,54	641.038,20	641.038,20	100,00
3.	Skupaj	11.033.514,91	5.497.118,82	2.475.071,35	45,02

Vir: Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2009.

V izbranem podjetju so iz splošne razdelitvene mase poplačali različne dolgove do upnikov. Iz tabele 6 je razvidno, da so bile prednostne terjatve do delavcev v celoti poplačane kot strošek stečajnega postopka, skupno s celotnim plačilom subrogacije Jamstvenega sklada RS v višini 1.641.136,50 EUR. Subrogacija je regresni zahtevak za nazaj, ko je Jamstveni sklad RS izplačal delavcem zahtevano plačilo. Upniki so navadne terjatve prijavili v višini 7.517.288,87 EUR. Vrednost priznanih terjatev je znašala 3.214.944,12 EUR, višina poplačanih terjatev pa 192.896,65 EUR, kar pomeni, da je delež poplačila znašal le 6,00 %. Upniki, ki svojih terjatev niso imeli zavarovanih, so bili poplačani v relativno nizkem odstotku. Iz tabele vidimo, da navadne terjatve zajemajo tudi ločitvene upnike, višina njihovih prijavljenih terjatev, ki so bile zavarovane z ločitveno pravico in so bile poplačane kot prednostne zavarovane terjatve, pa znaša 1.875.089,54 EUR. Ker posebna razdelitvena masa ni zadoščala za celotno poplačilo zavarovanih terjatev, je bila razlika nezavarovanega dela teh terjatev prenesena v splošno razdelitveno maso kot navadna terjatev. V primeru izbranega podjetja je znašal omenjeni znesek 641.038,20 EUR, kar predstavlja 34,19-odstotno poplačilo glede na višino prijavljenih terjatev. Podrejenih terjatev podjetje X ni imelo. Iz tabele je razvidno, da so upniki prijavili za 11.033.514,91 EUR terjatev, priznanih pa je bilo 5.497.118,82 EUR terjatev. Od tega je vrednost poplačila znašala 2.475.071,35 EUR, kar skupno predstavlja 45,02-odstotno poplačilo. Iz rezultatov, povzetih v tabeli 6, vidimo, da so bili primerno poplačani upniki s prednostnimi terjatvami, medtem ko so bili upniki z navadnimi terjatvami poplačani v relativno nizkem odstotku.

7.4 Končna razdelitev stečajne mase

Končna razdelitev stečajne mase je poznejša razdelitev, ki se opravi, ko je unovčena vsa stečajna masa. Če razdelitvena masa zadošča za plačilo vseh nezavarovanih terjatev, se del razdelitvene mase z načrtom končne razdelitve razdeli družbenikom stečajnega dolžnika v sorazmerju z njihovimi deleži. V stečajnem postopku ni treba prijaviti terjatve družbenika za plačilo sorazmernega dela ostanka razdelitvene mase (Plavšak, 2010, str. 109).

Stečajni upravitelj mora v enem mesecu po opravljeni končni razdelitvi stečajne mase predložiti sodišču svoje končno poročilo. Končno poročilo mora poleg podatkov, ki jih vsebuje redno poročilo, vključevati še (Plavšak, 2010, str. 111):

- skupni znesek unovčene stečajne mase,
- končni delež plačila terjatev upnikov,
- predlog upravitelja za odmero zadnjega dela nagrade za njegovo delo,
- izjavo upravitelja, da je izvedel vsa dejanja, ki jih je bilo treba opraviti v stečajnem postopku.

Sodišče se na podlagi končnega poročila stečajnega upravitelja in mnenja upniškega odbora odloči o odmeri zadnjega dela nagrade stečajnemu upravitelju in izda sklep o končanju stečajnega postopka. S sklepom o končanju stečajnega postopka sodišče odloči, da se stečajni postopek konča, in razreši stečajnega upravitelja. Na podlagi pravnomočnega sklepa o končanju stečajnega postopka se stečajni dolžnik po uradni dolžnosti izbriše iz registra. Če pa je stečajna masa neznatne vrednosti ali ne zadošča niti za stroške stečajnega postopka, sodišče na predlog stečajnega upravitelja in na podlagi mnenja upniškega odbora odloči, da se stečajni postopek konča, ne da bi bila opravljena razdelitev upnikom. Če se najde premoženje, ki je pripadalo stečajnemu dolžniku, potem ko je sodišče izdalo sklep o končanju stečajnega postopka, se na predlog upnika začne stečajni postopek nad tem premoženjem. V omenjenem stečajnem postopku se terjatve upnikov ne prijavijo znova, temveč se upoštevajo samo terjatve, ki so bile v stečajnem postopku priznane nad stečajnim dolžnikom (Plavšak, 2010, str. 111, 112).

V primeru izbranega podjetja do končne razdelitve stečajne mase še ni prišlo, ker stečaj podjetja še ni zaključen (Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X, 2011).

Stečajni upravitelj poskuša rešiti tožbe s strani podjetja iz Hrvaške in Nemčije. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da mu je v zvezi s tožbami na Hrvaškem uspelo doseči, da so neprodano premoženje na Hrvaškem ustrezno zavarovali. V primeru uspešno rešenih tožb v korist stečajnega upravitelja bi na koncu ostalo dovolj denarja, da bi stečajni upravitelj lahko poplačal vse navadne terjatve in delničarje, o čemer pa glede na nastalo situacijo močno dvomi. Glede na to, da je bilo izbrano podjetje pred uvedbo stečaja tudi v postopku prisilne poravnave, tako stečaj izbranega podjetja traja že 15 let. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da se z zavlačevanjem stečajnega postopka škodi predvsem upnikom. V trenutnem obdobju se obljublja vse mogoče, od strateških partnerjev do dokapitalizacij, v resnici pa se podjetje izčrpava. Odškodninske tožbe lahko zaradi tega vložijo upniki ali stečajni upravitelj, vendar stečajni upravitelj pozna le malo takšnih primerov. Opozoril je tudi na to, da je zakon v takšnih primerih jasen, vendar pa je potrebna večja aktivnost upnikov ali stečajnikov. Razlogov, zakaj tovrstnih primerov ni več, ne pozna. Po njegovem mnenju se razlog skriva v morebitnem slabšem poznavanju zakonodaje s strani upnikov. Po pogovoru s stečajnim upraviteljem sem izvedela, da bo stečaj podjetja zaključen takrat, ko bodo vse tožbe uspešno rešene. Kdaj pa bo to, pa je težko predvideti.

Glede na nastalo problematiko menim, da bi moral biti v zakonodaji natančno določen čas trajanja stečaja določenega podjetja (npr. za družbo z omejeno odgovornostjo v roku največ dveh let, za delniško družbo pa največ v roku treh let), na sodiščih bi morali prednostno obravnavati tožbe, ki so povezane s stečaji podjetij, postaviti bi se morale tudi omejitve glede višine stroškov stečaja (v odstotkih in nominalno) in ne nazadnje dati tudi velik pomen izboru specializiranih stečajnih upraviteljev. To pomeni, da naj bi bili slednji pri svojem delu fleksibilni in predvsem po izobrazbi gospodarstveniki, da bi bolje razumeli razmere na trgu in se uspešno spopadali z nepredvidenimi situacijami med vodenjem stečaja podjetja.

SKLEP

Leta 2007 se je začela največja finančna in gospodarska kriza po drugi svetovni vojni, ki je prizadela večino držav sveta, v Sloveniji pa smo njen vpliv občutili tudi v povečanem številu stečajev podjetij. Stečaj je nezaželen, ker v gospodarstvu povzroča škodo. Ta se kaže predvsem v prenehanju poslovanja podjetja, uničenju proizvodnih dejavnikov, zmanjšanju družbeno produktivnega premoženja, zmanjšanju bruto domačega proizvoda in povečevanju brezposelnosti. Vsak stečaj pomeni škodo, da pa bi bila ta čim manjša, je treba stečajno maso čim realneje oceniti in prodati. Zato bi bilo treba poenostaviti zakonodajo glede stečajev, večjo vlogo pa bi morali v stečajnem postopku imeti upniki. V Sloveniji je veliko pooblaščenih ocenjevalcev, ki svojega dela ne opravljajo pošteno in vestno ter za to niso ustrezno kaznovani. Zato so potrebne hitre in radikalne spremembe na področju stečajev, ker bodo imeli v nasprotnem primeru vodilno vlogo še vedno stečajni dolžniki, to je lastniki podjetij, ne pa upniki. Glede na problematiko obravnavanja stečajev v Sloveniji menim, da bi tovrstni predlogi poenostavili delo stečajnih upraviteljev in pooblaščenih ocenjevalcev in skrajšali čas postopka stečajev posameznih podjetij.

Ugotavljanje vrednosti stečajne mase je strokovno zahtevno in zapleteno delo, cenilec premoženja mora dobro poznati metodologijo ocenjevanja. Menim, da je enako pomembno tudi poznavanje tržnega položaja panoge in splošnega gospodarskega stanja (gospodarska kriza), v katero sodi podjetje v stečaju. Pripraviti mora ustrezno tržno analizo poslovanja panoge na domačem in tujem trgu. V oceni premoženja upošteva tudi tehnološke postopke, proizvodnjo, splošno stanje strojev in opreme ter njihovo tehnološko raven.

Prodaja premoženja podjetja v stečaju je v bistvu prisilna prodaja, česar se zavedajo tudi potencialni kupci, zato se praviloma premoženje proda po znatno nižji ceni, kot je bilo ocenjeno. Vrednost stečajne mase je praviloma večja, če podjetje deluje, saj imajo potencialni kupci bistveno lažje delo z nadaljevanjem poslovanja. Podjetje, ki ni več prisotno na trgu, v današnjih zaostrenih razmerah težko pridobi ustrezen tržni delež. Stečajni upravitelj pripravi ustrezne izračune (kalkulacije) za organiziranje proizvodnje v stečaju. Če so izračuni pozitivni, je prav, da se proizvodnja organizira tudi v stečajnem postopku po sklepu sodišča, saj se tako povečuje vrednost stečajne mase. Nekateri stečajni upravitelji neradi organizirajo proizvodnjo v stečaju, ker to zahteva dodatno delo (npr. nabavo materialov in surovin, zaposlitev delavcev, organizacijo proizvodnega procesa, vzpostavitev prodajne mreže itd.).

Pomembno je, da se ohrani blagovna znamka, še posebno v primerih, če je ta prepoznavna. Zato mora pooblaščen ocenjevalec primerno ovrednotiti blagovno znamko.

Pri poplačilu imajo prednost hipotekarni (ločitveni) upniki, zato mora stečajni upravitelj posebej pripraviti načrt razdelitve posebne razdelitvene mase za poplačilo hipotekarnih upnikov in nato še načrt razdelitve splošne razdelitvene mase. Na podlagi tega pristojno sodišče sprejme sklep o razdelitvi posebne oziroma splošne razdelitvene mase. Premoženje stečajnega dolžnika se lahko proda na podlagi javne dražbe ali zavezujočega zbiranja ponudb. Če prodaja ni uspešna, se postopek ponovi, pri tem se vrednost stečajne mase za določen odstotek zniža. Uspešnost prodaje premoženja stečajnega dolžnika je precej odvisna tudi od fleksibilnosti stečajnega upravitelja.

Cilj prodaje stečajne mase mora biti takšen, da so čim bolj poplačani upniki. Pomembno je tudi, da se podjetje proda kot celota in da ga kupi kupec, ki ima ustrezen program in je sposoben nadaljevati poslovanje. Konec stečaja pomeni, da podjetje preneha formalnopravno obstajati (izbriše se iz registra), kupec, ki kupi premoženje podjetja v stečaju, pa lahko ustanovi novo podjetje, ki bo uspešno poslovalo naprej. Namen je, da se ohrani proizvodnja obstoječe panoge, saj se s tem ohrani tudi število zaposlenih delavcev. Pri prodaji delujočega podjetja (tako imenovana »zdrava jedra«) se ohranijo kupci in dobavitelji, kar pomeni, da se ne pretrga tržna veriga. Delavci, ki so zaposleni v takšnem podjetju, niso v breme države in tudi upniki se v tem primeru poplačajo bolje, kot če bi prodajali nedelujoče podjetje.

Ugotavljam, da lahko slovenska tekstilna podjetja tako kot evropska preživijo le, če se bodo povezala v proizvodno-razvojna partnerstva, z uravnavanjem modnih trendov, na katera bo pripravljena vsa proizvodna veriga, če se bodo znala organizirati v evropskem prostoru ali če bodo sposobna razvijati in proizvajati nove izdelke s posebnimi lastnostmi. Kot primer lahko služi proizvodnja hišnega in tehničnega tekstila (filtri za živilsko industrijo, energetiko itd.). Pri tovrstnih izdelkih se bo zaradi združevanja razvojnih sredstev treba povezovati z drugimi, sorodnimi podjetji.

LITERATURA IN VIRI

1. *Annual Business and Non – business Filings by State (2007 – 2011)*. Najdeno 20. marca 2012 na spletnem naslovu http://www.abiworld.org/AM/Template.cfm?Section=Business_Bankruptcy_Filings1&Template=/TaggedPage/TaggedPageDisplay.cfm&TPLID=59&ContentID=36301
2. Hieng, R. (2008). Finančno poslovanje, postopki zaradi insolventnosti in (prisilno in prostovoljno) prenehanje družb. *Revija IKS*, 8(8), 13–50.
3. *Insolvencies rise sharply*. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu <http://connection.ebscohost.com/c/articles/19317542/insolvencies-rise-sharply>
4. Ivanjko, Š., & Kocbek, M. (2001). *Pravo družb. Statusno gospodarsko pravo*. Ljubljana: Uradni list RS.

5. Jaklič, M. (2009). *Poslovno okolje in gospodarski razvoj*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Križnik, B. (2011, 27. julij). Stečajni postopki se množijo: letos do polletja začetih že 353 stečajnih postopkov. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/makromonitor/stecajni-postopki-se-mnozijo-letos-do-polletja-zacetih-ze-353-stecajnih-postopkov.html>
7. Lipovec, B., & Savnik, M. (1996). *Stečaj!....kaj pa upnik?*. Kranj: Anthes.
8. *Mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti 2011* (2012). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
9. Nagode, P. (2004). *Vrste vrednosti nepremičnin in metodološke osnove ocenjevanja*. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije, Center za poslovno usposabljanje.
10. Novak, I. (2011). *Računovodenje podjetja v stečaju na primeru izbranega podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
11. Odar, M. (1997). Računovodski standardi za podjetja v stečaju. *Podjetje in delo*, str. 1010–1027.
12. Plavšak, N., & Prelič, S. (2000). *Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL) s komentarjem*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
13. Plavšak, N. (2010). Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). Ljubljana: Gospodarski vestnik.
14. Poročilo stečajnega upravitelja podjetja X (2004 – 2011). Prebold.
15. Prelič, S. (2006). *Oris pravne ureditve prenehanja gospodarskih subjektov*. Maribor: Pravna fakulteta.
16. Reyes, G. V. (2011, 5. april). Number of bankruptcy filings decrease, but still rather high. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu <http://www.bankruptcylawyersanjoseca.com/2011/04/number-of-bankruptcy-filings-decrease-but-still-rather-high.shtml>
17. *Slovenski računovodski standardi 2006* (2007) (2. izdaja). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
18. *Število prijavljenih stečajev (2012)*. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.
19. *Število stečajev že presegle številko iz let 2009 in 2011*. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu http://www.dnevnik.si/poslovni_dnevnik/1042462546
20. *22 Largest Bankruptcies in World History*. Najdeno 15. marca 2012 na spletnem naslovu <http://www.instantshift.com/2010/02/03/22-largest-bankruptcies-in-world-history/>
21. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. *Uradni list RS* št. 126/2007, 40/2009, 59/2009 in 52/2010.
22. Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. *Uradni list RS* št. 67/1993, 58/2003.
23. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-D). *Uradni list RS* št. 26/2011.
24. Žnidaršič - Kranjc, A. (1993). *Planirani stečaji: značilnosti, razlogi, koristi in škoda v stečajih slovenskih podjetij*. Radovljica: Didakta.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida stečajnega dolžnika X v obdobju od 1. 1. 2004 do 15. 11. 2004.....	1
Priloga 2: Zaključna bilanca stečajnega dolžnika X na dan 15. 11. 2004.....	3
Priloga 3: Podatki iz izkaza bilančnega dobička/bilančne izgube za leto 2003	5
Priloga 4: Začetna stečajna bilanca na dan 15. 11. 2004.....	6

Priloga 1: Izkaz poslovnega izida stečajnega dolžnika X v obdobju od 1. 1. 2004 do 15. 11. 2004

Tabela 1: Izkaz poslovnega izida stečajnega dolžnika X v obdobju od 1. 1. 2004 do 15. 11. 2004

Zap. št.	Postavka	1. 1.–15. 11. 2004 (v SIT)	2003 (v SIT)
1.	Čisti prihodki od prodaje	468.399.000,00	728.074.000,00
	Prihodki od prodaje proizv. in storit. na domačem trgu do drugih	172.554.000,00	699.577.000,00
	Prihodki od prodaje proizv. in storit. na tujem trgu do drugih	159.635.000,00	28.497.000,00
	Prihodki od prodaje blaga, materiala na domačem trgu do drugih	126.407.000,00	
	Prih. od prod. storit. na domač. trgu do drugih povezanih. podjetij		
	Prihodki od prodaje trgovskega blaga in storitev na tujem trgu	9.803.000,00	
2.	Sprememba vredn. zalog proizv. in nedokončane proizvodnje	-156.299.000,00	
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve		
4.	Drugi poslovni prihodki (s prevredn. poslovnimi prihodki)	90.148.000,00	60.342.000,00
5.	Kosmati donos od poslovanja	402.248.000,00	788.416.000,00
6.	Poslovni odhodki	1.132.774.000,00	1.086.277.000,00
7.	Stroški blaga, materiala in storitev	578.067.000,00	673.671.000,00
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	137.445.000,00	366.668.000,00
	b) Stroški materiala	363.830.000,00	209.680.000,00
	c) Stroški storitev	76.793.000,00	97.323.000,00
8.	Stroški dela	393.821.000,00	239.373.000,00
	a) Stroški plač	294.954.000,00	164.551.000,00
	b) Stroški pokojninskih zavarovanj	59.166.000,00	33.022.000,00
	c) Drugi stroški dela	39.701.000,00	41.800.000,00
9.	Odpisi vrednosti	112.417.000,00	137.542.000,00
	a) Amortizacija in prevredn. posl. odhodki pri neopredm. OS	6.171.000,00	
	b) Amortizacija in prevredn. Posl. odhodki pri opredm. OS	73.024.000,00	103.559.000,00
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	3.879.000,00	16.737.000,00
	d) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri osnovnih sredstvih	29.343.000,00	17.246.000,00
10.	Drugi poslovni odhodki	48.468.000,00	35.691.000,00
11.	Dobiček iz poslovanja		
12.	Izguba iz poslovanja	730.526.000,00	297.861.000,00
13.	Finančni prihodki	15.654.000,00	21.221.000,00
	I. Finančni prihodki iz deležev		0
	c) Drugi finančni prihodki iz deležev		
	II. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	4.469.000,00	0
	c) Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	4.469.000,00	
	III. Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	11.185.000,00	21.221.000,00
	c) Drugi finanč. prih. iz obresti in kratk. terjatev	11.185.000,00	21.221.000,00
14.	Finančni odhodki	54.150.000,00	33.571.000,00
15.	Finančni odhodki za odpise dolg. in kratk. finančnih naložb		82.000,00
	c) Prevredn. finanč. odh. pri finanč. naložbah v prid. podjetja		82.000,00
16.	Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	54.150.000,00	33.489.000,00
	c) Drugi finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	54.150.000,00	33.489.000,00
17.	Davek iz dobička iz rednega delovanja		
18.	Čista izguba iz rednega delovanja	769.023.000,00	310.211.000,00

se nadaljuje

nadaljevanje

19.	Izredni prihodki	65.513.000,00	280.065.000,00
	a) Subvencije, dotacije in podobni prih., ki niso povezani s posl. učinki	2.374.000,00	280.065.000,00
	b) Prejete odškodnine in kazni		0
	c) Drugi izredni prihodki	63.139.000,00	0
20.	Izredni odhodki	2.489.000,00	1.170.000,00
	a) Denarne kazni in odškodnine	225.000,00	
	b) Drugi izredni odhodki	2.264.000,00	1.170.000,00
21.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja	63.025.000,00	278.895.000,00
22.	Izguba zunaj rednega delovanja		
23.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja		
24.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah		
25.	Celotni dobiček		
26.	Celotna izguba	705.998.000,00	31.316.000,00
27.	Davki skupaj		
28.	Čisti dobiček iz obračunskega obdobja		
29.	Čista izguba iz obračunskega obdobja	705.998.000,00	31.316.000,00
	Povprečno št. zaposlencev na podlagi delov. ur v obrač. obdobju	224,00	330,00
	Število mesecev poslovanja	10	12

Priloga 2: Zaključna bilanca stečajnega dolžnika X na dan 15. 11. 2004

Tabela 2: Zaključna bilanca stečajnega dolžnika X na dan 15. 11. 2004

Zap. št.	Postavka	15. 11. 2004 (v SIT)	31. 12. 2003 (v SIT)	Indeks (v %)
	Sredstva	1.621.356.000,00	2.437.758.000,00	66,51
A.	Stalna sredstva	1.092.420.000,00	1.298.120.000,00	84,15
I.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	11.263.000,00	17.434.000,00	64,60
	1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja			
	2. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja			
	3. Dolgoročne premoženjske pravice	11.263.000,00	17.434.000,00	64,60
	4. Dobro ime			
	5. Druga neopredmetena dolgoročna sredstva			
II.	Opredmetena osnovna sredstva	1.081.142.000,00	1.280.097.000,00	84,46
	1. Zemljišča in zgradbe	989.388.000,00	1.154.495.000,00	85,70
	a) Zemljišča	372.029.000,00	391.213.000,00	95,10
	b) Zgradbe	609.971.000,00	763.282.000,00	79,91
	c) Stanovanja v lasti države	7.388.000,00		0,00
	2. Proizvajalne naprave in stroji	42.005.000,00	54.572.000,00	76,97
	3. Druge naprave in oprema	35.881.000,00	57.194.000,00	62,74
	4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	13.869.000,00	13.836.000,00	100,24
	a) Predujmi za pridobitev osnovnih sredstev			
	b) Opredmetena OS v gradnji in izdelavi	13.869.000,00	13.836.000,00	100,24
	5. Osnovna čreda			
	6. Drobní inventar			
III.	Dolgoročne finančne naložbe	15.000,00	589.000,00	2,55
	1. Druge dolgoročne finančne terjatve	15.000,00	516.000,00	2,91
	2. Lastni deleži		73.000,00	
B.	Gibljiva sredstva	528.936.000,00	1.138.956.000,00	46,44
I.	Zaloge	338.929.000,00	245.672.000,00	138,00
	1. Material	89.725.000,00	65.776.000,00	136,41
	2. Nedokončana proizvodnja	66.549.000,00		
	3. Proizvodi	178.895.000,00	179.896.000,00	99,44
	4. Trgovsko blago	1.128.000,00		
	5. Predujmi za zaloge	2.632.000,00		
II.	Poslovne terjatve	181.186.000,00	524.559.000,00	34,54
	a) Dolgoročne poslovne terjatve			
	b) Kratkoročne poslovne terjatve	181.186.000,00	524.559.000,00	34,54
	1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	176.475.000,00	17.361.000,00	1.016,50
	2. Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini razen do pridruženih podjetij			
	3. Kratk. posl. terjatve do pridruženih podjetij		500.890.000,00	
	4. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	4.711.000,00	6.308.000,00	74,68
	5. Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital			
III.	Kratkoročne finančne naložbe	0,00	352.196.000,00	0,00
	1. Kratkoročni deleži v podjetjih v skupini v pridruženih podjetjih			
	2. Kratkoročni deleži v pridruženih podjetjih		352.196.000,00	
	3. Lastni deleži			
	4. Kratkoročne finančne naložbe do drugih			
IV.	Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	8.821.000,00	16.529.000,00	53,37
C.	Aktivne časovne razmejitve	0,00	682.000,00	0,00

se nadaljuje

nadaljevanje

	Obveznosti do virov sredstev	1.621.356.000,00	2.437.757.000,00	66,51
A.	Kapital	307.889.000,00	1.595.443.000,00	19,30
I.	Vpoklicani kapital	1.339.200.000,00	1.339.200.000,00	100,00
	1. Osnovni kapital	1.339.200.000,00	1.339.200.000,00	100,00
II.	Kapitalske rezerve	0,00	0,00	0,00
III.	Rezerve iz dobička	113.132.000,00	144.448.000,00	78,32
	1. Zakonske rezerve	113.132.000,00	144.448.000,00	78,32
IV.	Preneseni čisti poslovni izid	-581.556.000,00	0,00	0,00
	1. Preneseni čisti dobiček			
	2. Prenesena čista izguba	-581.556.000,00		
V.	Čisti poslovni izid poslovnega izida	-705.998.000,00	-31.316.000,00	2.254,43
	1. Čisti dobiček poslovnega leta			
	2. Čista izguba poslovnega leta	-705.998.000,00	-31.316.000,00	2.254,43
VI.	Prevrednotovalni popravki kapitala	143.111.000,00	143.111.000,00	100,00
	1. Splošni prevredn. popravki kapitala	143.111.000,00	143.111.000,00	100,00
B.	Rezervacije	17.213.000,00	17.213.000,00	100,00
	1. Rezervacije za pokojnine in podobne obv.			
	2. Rezervacije za davčne obveznosti			
	3. Druge rezervacije	17.213.000,00	17.213.000,00	100,00
C.	Finančne in poslovne obveznosti	1.296.254.000,00	784.651.000,00	165,20
	a) Dolgoročne finančne in posl. obveznosti	169.324.000,00	176.408.000,00	95,98
	1. Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic			
	2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	169.324.000,00	176.408.000,00	95,98
	b) Kratkoročne finančne in posl. obveznosti	1.126.930.000,00	608.243.000,00	185,28
	1. Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic			
	2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	478.079.000,00		
	3. Kratk. posl. obv. na podlagi predujmov	1.595.000,00		
	4. Kratk. poslovne obveznosti do dobaviteljev	159.451.000,00	116.707.000,00	136,63
	5. Kratk. finanč. in posl. obveznosti do drugih	487.805.000,00	491.536.000,00	99,24
Č.	Pasivne časovne razmejitve	0,00	40.450.000,00	0,00

Priloga 3: Podatki iz izkaza bilančnega dobička/bilančne izgube za leto 2003

Tabela 3: Podatki iz izkaza bilančnega dobička/bilančne izgube za leto 2003

Zap. št.	Postavka	1. 1.–15. 11. 2004 (v SIT)	31. 12. 2003 (v SIT)	Indeks (v %)
1.	Čisti dobiček poslovnega leta			
2.	Čista izguba poslovnega leta	705.998.000,00	31.316.000,00	2.254,43
3.	Preneseni čisti dobiček			
4.	Prenesena čista izguba	612.872.000,00		
5.	Zmanjšanje kapitalskih rezerv			
6.	Zmanjšanje rezerv iz dobička	31.316.000,00		
	1. Zmanjšanje zakonskih rezerv	31.316.000,00		
9.	Bilančna izguba	1.287.554.000,00	31.316.000,00	4.111,49

Priloga 4: Začetna stečajna bilanca na dan 15. 11. 2004

Tabela 4: Začetna stečajna bilanca na dan 15. 11. 2004

Zap. št.	Postavka	15. 11. 2004 (v SIT)
1.	Sredstva	2.042.101.775,44
2.	Neopredmetena osnovna sredstva	462.000,00
	1. Koncesije, patenti, licence, blag. Znamke in podobne pravice	462.000,00
3.	Opredmetena osnovna sredstva	1.107.653.140,00
	1. Zemljišča	220.210.000,00
	2. Zgradbe	663.145.000,00
	a) Poslovni objekt	621.945.000,00
	c) Stanovanje	41.200.000,00
	2.1. Zgradbe, obremenjene s stranskimi pravicami	657.488.648,96
	3. Proizvajalna oprema	216.816.360,00
	3.1. Proiz. oprema, obremenjena s stranskimi pravicami	84.517.320,00
	4. Druga oprema	6.617.180,00
	6. Drobni inventar	864.600,00
4.	Zaloge	220.039.506,10
	1. Material	26.917.500,00
	2. Nedokončana proizvodnja	19.964.700,00
	3. Proizvodi	173.157.306,10
5.	Terjatve, nastale do začetka postopka	149.934.279,00
	1. Terjatve do kupcev	129.140.815,00
	2. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	
	3. Druge terjatve - predujem	134.794,00
	4. Varščine	
	5. Terjatve, obremenjene s stranskimi pravicami	
	6. Terjatve, ki bodo v postopku pobotane (delavci, domači in tuji partnerji)	20.658.670,00
6.	Finančne naložbe	14.687,65
	1. Druge dolgoročne finančne terjatve	14.687,65
7.	Denarna sredstva	8.820.871,80
	1. Gotovina v blagajni in prejeti čeki	
	2. Denarna sredstva v banki	8.820.871,80
8.	Izguba	555.177.290,89
9.	Zabilančna sredstva	0,00
10.	Obveznosti do virov sredstev	2.042.101.775,44
11.	Obveznosti do lastnikov (prijavljene do naroka 09.02.2005)	93.990.000,00
12.	Obveznosti do izločitvenih upnikov	
13.	Obveznosti do ločitvenih upnikov	677.987.425,11
14.	Pogojna ločitvena pravica	
15.	Obveznosti za prednostne terjatve in stroške postopka za delavce	344.625.097,55
	1. Obveznosti do zaposlenih	344.625.097,55
	2. Obveznosti do drugih upnikov	
16.	Obveznosti za prekane terjatve	24.160.797,95
	1. Prekane terjatve do prednostnih upnikov	
	2. Prekane terjatve do drugih upnikov	24.160.797,95

se nadaljuje

nadaljevanje

17.	Obveznosti do navadnih upnikov	653.958.692,61
18.	Obveznosti za pogojno priznane terjatve	6.721.092,22
19.	Obveznosti, ki bodo v času postopka pobotane	20.658.670,00
20.	Obveznosti za stroške vodenja postopka	220.000.000,00
	1. Obveznosti za stroške nagrad stečajnemu upravitelju	
	2. Obveznosti za druge stroške postopka	220.000.000,00
21.	Zabilančne obveznosti do virov sredstev	0,00